Број 6 Number

Atlantis

www.atlanticcouncil.org.yu

ISSN 1452 - 8851

Атлантски савет Србије - Atlantic Council of Serbia

Наша тема
Енергија и безбедност

Cover story
Energy and security

Земља партнер
Partner country
Italy

Амбасада Италије - "контакт поинт" НАТО-а за Србију

Почевши од 1. јануара 2007. године амбасада Италије у Београду преузела је улогу Контакт Поинта НАТО-а за Србију до краја 2008.године. Чланство у програму Партнерство за мир и ангажовање амбасаде за контакт допринеће да вредности на којима НАТО почива као и начин функционисања буду промовисани у Србији.

Поред капацитета којима Србија располаже на путу реформи ка демократском друштву, од изузетне важности је улога страних партнера особито контакт поинт амбасада као посредника између Београда и Брисела, односно између НАТО и земље домаћина. Реч је наравно о партнерима из Велике Британије и Норвешке као претходним и Италије чија је амбасада добила ту улогу у овом мандату.

Њихова залагања за јачање комуникације између Србије и НАТО су доказ да свет жели да нас види као равноправног партнера и да код нас постоји јака воља демократских снага које могу тај процес да доведу до краја. ПзМ значи велики корак за Србију и регион. Представља охрабрење реформистичким снагама друштва, као и много рада и обавеза којима морамо да одговоримо како бисмо се интегрисали у светске токове.

Грађење поверења, партнерстава и што чвршћих веза са светом почиње управо посредством амбасаде за контакт која кроз своја знања и искуства помаже успешну интеграцију земље домаћина у евро-атлантске токове.

Та познанства и колегијални односи треба да се природно наставе кроз партнерство у ЕУ и НАТО што представља дугорочни циљ са крајњом идејом подизања квалитета живота не само у Србији већ и у читавом региону.Амбасаде за контакт својим дирекним присуством премошћавају баријере, ублажују неспоразуме и обезбеђују климу за преговоре, као и употребу свих релевантних расположивих алата програма Партнерство за мир који Србији могу да олакшају даље интеграције.

Italy – NATO contact-point embassy in Serbia

Starting from 1 January 2007, the Italian Embassy in Belgrade has assumed the role of NATO "contact point" for Serbia until the end of the year 2008. Membership in the Partnership for Peace Program and the engagement of a contact-point embassy shall contribute to the promotion of operation methods and values upon which NATO is based in Serbia.

Apart from the capacities Serbia disposes of on its reform course towards the democratic society, the role of foreign partners is of crucial importance, and especially the existence of a contact point embassy as an intermediary between Belgrade and Brussels, or rather, between NATO and its host country. Naturally, this refers to previous partners from Great Britain and Norway, and Italy which assumed the role of the new contact-point embassy in this mandate.

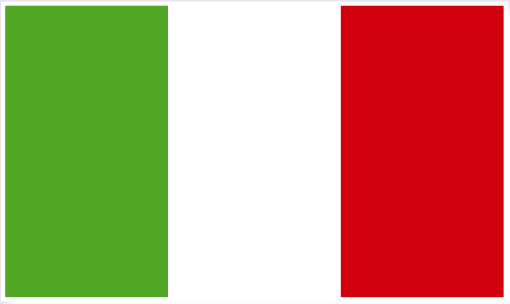

Their efforts aimed at enhancing and reinforcing communication between Serbia and NATO serve as proof that the world wants to see as an equal partner and that there exist a strong and pronounced willingness on the part of democratic powers in our country which can bring see this process through to its completion. The PfP presents a great step for Serbia and the region, an encouragement for the reformist powers within the society, as well as a great deal of work and a multitude of commitments we must meet in order to integrate into global trends.

The building of trust, partnerships and the closest possible ties with the world are initiated through a contact-point embassy, which encourages successful integration of the host country into Euro-Atlantic processes by virtue of its knowledge and vast experience. Such friendships and collegial relations should be maintained and continued naturally, through partnership in the EU and NATO, which presents a long-term goal with the ultimate idea directed at upgrading the quality of life not only in Serbia, but across the entire region. By way of their direct presence contact-point embassies overcome barriers, bridge gaps, assuage conflict and provide a suitable climate for negotiations, as well as the application of all relevant Partnership for Peace Program tools available, which can facilitate the process of further integrations Serbia strives for.

Atlantis

Osnivač i izdavač / Founder and Publisher:
Atlantski savet Srbije / The Atlantic Council of Serbia

Uređivački odbor izdanja Atlantskog saveta Srbije / Editorial Board: Branislav Anđelić, dr Srbobran Branković, Rodoljub Gerić, prof. dr Darko Marinković, Miloš Ladičorbić, Blagoje Ničić, Petar Popović • Za izdavača / For the Publisher: Vladan Živulović, predsednik / President • Glavni i odgovorni urednik / Editor-In-Chief: Rodoljub Gerić • Redakcija / Editorial Work: Goran Popović, Jelena Jeličić, Milan Jovanović, Ivana Kojadinović, Mihailo Ilić, Ana Đorđević, Aleksandar Đelošević, Aleksandra Komarnicki • Likovno-grafički urednik / Graphics & Layout: Dejan Cvetković • PrePRESS: triD studio, www.trid.co.yu • Sekretar redakcije / Editorial Secretary: Senka Kankaraš • Prevod na engleski / English Translation: Nikolina Šašo • Lektor za engleski jezik / English language editor: Nikolina Šašo • Adresa Redakcije / Editorial Office Address: 11000 Beograd, Bul. oslobođenja 83 / Boulevard oslobođenja 83, Belgrade 11 000, Serbia • E-mail adresa / E-mail Address: atlantis@atlanticcouncil.org.yu • Elektronsko izdanje / Electronic Publication: www.atlanticcouncil.org.yu • Tel/fax: +381 11 3975-643, 2493-096, 2493-356 • Časopis izlazi tromesečno / Atlantis is a quarterly newsletter • Štampa / Printing: Štamparija/Printing Services Altanova, Zemun

CIP - katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
ISSN 1452 -8851 = Atlantis (Beograd)
COBISS. SR-ID 140098828

British Embassy Belgrade

Izdavanje ATLANTISA podržala je ambasada Velike Britanije u Beogradu
/ Publication of Atlantis Supported by the British Embassy in Belgrade

4

Чудо у Риги

Miracle in Riga

9

Интервју: Гордана Достанић

Успон српске берзе

Interview: Gordana Dostanic

Rise of the Serbian stock market

20

Интеграције

Румунски пут ка ЕУ

Integrations

The Romanian path to the EU

23

Пет година Савета НАТО-Русија

Five years of the NATO-Russia Council

Чудо у РИГИ

Пише: Милан Јовановић

Према истраживању Medium Gallup-а, спроведеном пре позива Србији да се прикључи Програму Партнерство за мир, број грађана Србије који су били афирмативно опредељени по том питању износио је буквално половину испитаних. Знатно више него за НАТО и нешто мање него за ЕУ. Поборници ортодоксног тумачења демократије рекли би да је задовољено право већине, тј. да чланство Србије у Партнерству за мир има валидан легитимитет.

Чињеница је да је анимозитет према Партнерству за мир последњих година лагано опадао, што је делом заслуга владиних, али се не сме превидети ни улога невладиних организација. Чак је и на политичком плану готово постигнут консензус о користима од овог чланства, мада је било политичких снага који су и за ову одлуку захтевали референдум. Позитиван став је ипак био провлађујући: и политичари и грађани су, чини се, углавном увидели користи од чланства, и разумели да је безбедност једна од примарних обавеза државе, да Партнерство и НАТО нису синоними (мада је повезаност више него очигледна) , као и да су неке неутралне земље и Русија (за неке још увек безбедносне алтернативе) део овог програма НАТО-а.

Брисел - Brusseles

Уочи самита у Риги земље Балкана биле су подељене у две групе. На једној страни била је тројка: Хрватска, Македонија и Албанија, која се кроз Јадранску иницијативу већ неколико година припрема за заједнички улазак у НАТО. Код њих је ситуација била јасна. Знало се да се НАТО у Риги неће проширити, тј.

By Milan Jovanovic

According to research conducted by Medium Gallup agency prior to the invitation extended to Serbia to join the Partnership for Peace program, the number of citizens of Serbia who displayed an affirmative attitude with regard to this issue amounted to virtually one half of those surveyed. Considerably more than the number of those in favour of NATO and slightly less then those in favour of the EU. The advocates of an ortodox interpretation of democracy would declare that the right of the majority has been met, i.e. that the membership of Serbia in the Partnership for Peace has valid legitimacy.

It is a fact that animosity towards the Partnership for Peace had been steadily declining over the past years, which is in part the credit of governmental organizations, but the role of the non-governmental sector must not be overlooked. Even in the domain of politics a consensus on the benifits of this membership has almost been reached, although there were political forces which demanded a referendum for this decision as well. Nevertheless, the positive stance prevailed. It seems that both politicians and citizens mostly perceived the benifits of membership and realized that security is one of the state's primary responsibilities, that the Partnership and NATO are not sinonimous (although the interrelatedness is more than obvious), as well as that some of the neutral countries and Russia (which still presented a security alternative to some) are a part of this NATO program.

On the eve of the Riga Summit the Balkan countries were divided into two groups. On one side there was a trio: Croatia, Macedonia and Albania, which have been preparing, through the Adriatic initiative, for joint entrance into NATO for several years now. In their case, the situation was clear. It was well-known that NATO would not expand in Riga, or rather, that the afore-mentioned countries shall be given only oral support for the continuation of their efforts, and that membership could be expected only at the next summit, in two years' time.

Miracle in RIGA

да ће поменуте земље добити само усмену подршку за наставак напора, а да чланство могу очекивати на следећем самиту кроз две године. Много више недоумица било је везано за преостале земље западног Балкана где су: Србија, Босна и Херцеговина и Црна Гора. Заједничко за њих била је нада која је преовладавала у делу политичке елите и грађанства да ће се чудо ипак десити, односно да ће се балканска црна рупа, када

Пријем Србије у Партнерство за мир представља бег из гета и потврду да је дошао крај изолационизму у југоисточној Европи

је у питању глобална безбедност, коначно затрпати. Једино је било недвосмислено да ће и оне, ако буду ушле, ући у пакету.

Готово све теме самита у Риги одржаног 28. и 29. новембра биле су унапред познате. По први пут после 1999. Русија није била заступљена, није било пријема нових чланица, а доминантна питања била су политичка и војна трансформација, Авганистан, као и јачање глобалних партнерстава са новим земљама. О пријему Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе у Партнерстоа за мир се до последњег тренутка само нагађало у кулоарима. А онда је уследило олакшање. Челници држава северноатлантске војно-политичке алијансе су 29. новембра дефинитивно подржали и позвали последње три балканске земље да се придруже овом свакако највећем систему за мир у свету. Званично образложење је било да ће овај корак пресудно утицати на дугорочну стабилност Балкана и да су уважени сви напори и напредак који су постигле ове три земље на политичком и много више војно-техничком плану. Наравно, лидери НАТО-а нису заборавили да подсете на обавезу сарадње са Хагом, тако да је еуфорија након пријема била помешана са дозом збуњености – како то да је напрасно промењен тврдокоран став да Србија не може у Партнерство док су Младић и Караџић на слободи.

Озбиљних разговора по овом питању међу савезницима је свакако било. Знало се да Велика Британија,

However, even more doubts were raised in relation to the remaining countries of the Western Balkans comprising: Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro. What they had in common was the hope which prevailed with one part of the political elite and citizens that a miracle will happen after all, or rather that, with regard to global security, the botomless dark pit of the Balkans shall finally be closed. The only thing which was definite was that, if they ever do enter, all of these countries shall enter en suite.

Almost all of the topics covered at the Riga Summit, held on November 28th and 29th, were known beforehand. For the first time after the year 1999 Russia was not a prominent topic, there were no admissions of new members, and the predominant issues concerned political and military transformation, Afganistan, as well as the strengthening of global partnerships with the new countries. The admission of Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro into the Partnership for Peace was only speculated about in the Riga corridors. And then came a sigh of relief. The heads of state of the North Atlantic military-political alliance definitively supported and invited the three remaining Balkan countries to join what is certainly the greatest system for peace in the world by far. The official argumentation was that such a step shall have a crucial effect on long-term stability in the Balkans and that all efforts and progress which these three countries have made in the domain of politics, and even more in the military-technical domain have been taken into account and are highly appreciated. Naturally, NATO leaders did not forget to remind them of their obligations regarding the cooperation with the Hague Tribunal, so that the post-admission euphoria was mixed with a tinge of perplexity – how come that the hard-line stance regarding the fact that it was impossible for Serbia to join the Partnership while Mladić and Karadžić were still on the loose had been altered so abruptly.

Serious discussions among the allies concerning this issue certainly took place. It was widely known that Great Britain, the Netherlands, and to a certain extent, the USA held a firm stance on the extradiction of Hague inditees as the ultimate condition. This bleak outlook is somewhat brightened by an unexpected inclination towards our cause on the part of certain countries, such as Spain, Italy, Greece and Norway. The mentioning of individual efforts of certain politicians could also provide one of the explanations. Nonetheless, the general impression of both domestic and foreign officials is that the admission of Serbia into the Partnership for Peace presents an escape from the ghetto, a confirmation that the

Холандија и донекле САД имају чврст став о изручењу хашких оптуженика као услову свих услова. Слику донекле осветљава (не)очекивана наклоност нашој страни земаља попут Шпаније, Италије, Грчке, и Норвешке. Помињање индивидуалних заслуга појединих политичара би такође могло бити једно од објашњења. Било како било, општи је утисак како наших, тако и страних званичника да пријем Србије у Партнерство за мир представља бег из гета, потврду да се начин размишљања политичке елите неће вратити на онај из 1999. и крај изолационизма у југоисточној Европи.

Сарадња пре самита

Да је пријем Србије у Партнерство за мир представљао дугорочан процес и производ заједничких напора државе, војске и цивилног сектора, а не волшебних акција појединих политичара и чиновника, показује и хронологија активности које су чињене у овом правцу у последњих неколико година. Не рачунајући дотадашњу невољну сарадњу са НАТО-ом на основу Дејтонско-париског и Кумановског споразума, први заначајнији корак начињен је априла 2002. године када је тадашња Савезна влада СРЈ усвојила препоруку Врховног савета одбране да отпочне процедуру приступања Партнерству за мир. Истовремено је по договору генералног секретара НАТО-а Лорда Робертсона и министра спољних послова СРЈ Горана Свилановића амбасада Уједињеног Краљевства постала веза (contact point) између СРЈ и НАТО-а, а добијен је и статус посматрача у Парламетарној скупштини Алијансе. Од тада, амбиције да се приступи овој међународној организацији престале су да буду јерес. Јер званични став државе је сада тежио европским интеграционим процесима, штавише они су постали спољнополитички приоритет. Констатовано је да ће улазак СРЈ у Партнерство олакшати супротстављање најновијим безбедносним изазовима и претњама, допринети борби против тероризма и успостављању мира и стабилност у Југоисточној Европи.

Јуна 2003. Министарство спољних послова је упутило и званичан захтев НАТО-у за пријем СЦГ у Партнерство за мир. Као резултат тога, Северноатлантски савет је успоставио Програм сарадње НАТО-СЦГ. Након тога долази до значајних реформи у сфери војске и правосуђа, до склапања појединих споразума са НАТО-ом, заједничких војних вежби, оснивања Интерресорне групе за приступање, као и учесталих узајамних посета на високом и експертском нивоу.

Један од кључних догађаја било је и постављење амбасадора Бранислава Милинковића за специјалног изасланика СЦГ при НАТО-у фебруара 2004. Следећа година била је битна због посете генералног секретара НАТО-а Јап де Хоп Схефера Београду и потписивања Споразума о отварању копнених линија комуникације, као и због иницирања Групе НАТО-СЦГ за реформу одбране. Дакле, све ово и још много тога допринело је успешној финализацији, када је председник Србије

views held by the political elite shall not revert back to those present in the year 1999, and a dicontinuation of the period of isolationism in South Eastern Europe.

Pre-summit cooperation

That the admission of Serbia into the Partnership for Peace presented a long term process and came as a result of the joint efforts on the part of the state, military and the civil sector, and not some mysterious actions undertaken by certain politicians and civil servants, is also demonstrated by the chronology of activities undertaken to this end in the past few years. Not taking into consideration the theretofore involountary cooperation with NATO on the basis of the Dayton-Paris

The admission of Serbia into the Partnership for Peace presents an escape from the ghetto and a confirmation that the policy of isolationism in South-East Europe has been discontinued

and Kumanovo Treaty, the first significant step was made in April 2002, when the then Federal Government of the Federal Republic of Yugoslavia adopted the proposal of the Supreme Council of Defence to initiate the procedure of joining the Partnership for Peace. Simultaneously, according to the agreement between NATO Secretary General Lord Robertson and Goran Svilanovic, the Federal Republic of Yugoslavia Minister of Foreign Affairs, the United Kingdom Embassy became the contact point between the FRY and NATO, and the FRY was given observatory status in the Parliamentary Assembly of the Alliance. Since then, ambitions to join this international organization have ceased to be a herecy, owing to the fact that the official stance of the state now gravitated toward European integrational processes, what is more, they became a foreign policy priority. It has been concluded that the entrance of the FRY into the Partnership shall facilitate resistance to the latest security challenges and threats, contribute to the fight against terrorism and the establishment of peace and stability in Southeast Europe.

In June 2003, the Ministry of Foreign Affairs issued a formal request to NATO for the admisson of Serbia and Montenegro into the Partnership for Peace. As a result, the North-Atlantic Council established the NATO-Serbia and Montenegro Cooperation Program. Shortly after that, significant reforms were initiated in the domain of military and judiciary, certain agreements were concluded with NATO, joint military drills were organized, an Inter-department group for admission was formed, and frequent mutual visits on the high and expert levels took place.

One of the key events was also the appointment of Ambassador Branislav Milinković as a special envoy of Serbia and Montenegro at the NATO in February 2004. The following year was considered significant due to the visit of NATO Secrtary General Jap de Hopp Scheffer to Belgrade and the signing of an Agreement on the opening of coastal channels of communication., as well as the initaing of the NATO-Serbia and Montenegro Defence Reform Group. Therefore, all this and much more contributed to the successful finalization, when the president

Борис Тадић потписао у Бриселу Оквирни документ 14. децембра 2006, чиме је Србија коначно и дефинитивно постала чланица Партнерства за мир.

Наредни кораци

Програм Партнерства за мир је несумњиво суштински повезан са самим НАТО-ом, јер је сам Оквирни документ из 1994. донет од стране шефова држава и влада ондашњих чланица Северноатлантског савета. Можда је "предворје НАТО-а" прејака реч, али је пракса показала нарочито у посткомунистичким друштвима да је пуноправно чланство у НАТО-у логичан и незаобилазан процес након уласка у Партнерство, а пре пријема у Европску унију. Ретки су изузеци да су неке земље јавно изразиле своју незаинтересованост за чланство у Алијанси иако су чланице Партнерства (Белорусија, Узбекистан...), а јединствен је случај Малте која се повукла из Партнерства након две године.

Партнерство за мир представља пре свега политичко-војни програм НАТО-а са циљем успостављања војне сарадње и стабилности у региону Европе и бивших земаља Совјетског Савеза. Оно што је типично за овај програм је то да он има билатерални карактер и да обим сарадње појединих чланица зависи од земље до земље, тј. свака чланица се опредељује за врсту и начин сарадње сходно својим потенцијалима, потребама и специфичностима. Најчешће је реч о стандардизацији војне опреме, заједничким војним вежбама, школовању официра у другим земљама или учешћу у мировним мисијама НАТО-а. Још једна

of Serbia, Boris Tadić, signed the Draft Document in Brussels on December 14th, 2006, whereby Serbia finally and conclusively became a member of the Parnership for Peace.

The forthcoming steps

What is certain is that The Partnership for Peace Program is in its essence indubitably connected with NATO itself, since the Draft Document from the year1994 itself was enacted by the heads of state and governments of the then-members of the North-Atlantic Council. Maybe "the front door to NATO" is too strong of an expression, however, practice has demonstrated, especially in post-communist societies, that full NATO membership presents a logical and inescapable process after joining the Partnership, and before admission into the European Union. It is a rare exception when certain countries publicly express their indifference towars membership in the Alliance although they are members of the Partnership (such as Belarus, Uzbekistan ...), and Malta, which withdrew from the Partnership after two years, presents a unique case.

The Partnership for Peace primarily presents a political-military program of NATO, initiated with the view to establish military cooperation and stability in the region of Europe and former Soviet Union countries. What is typicall for this program is that it has a bilateral character and that the extent of cooperation on the part of certain members varies form country to country, or rather, each member determines a specific kind and mode of cooperation in accordance with its potentials, needs and specificities. It mostly concernes military equipment standardization, joint military drills, the training of officers in other countries or participation in NATO peacekeeping missions. Another enormous asset is also im-

Рига - Riga

огромна добит је и аутоматско чланство у Савету евроатлантског партнерства, значајном војно-политичком форуму по питањима сарадње у безбедности, који чине заједно чланице НАТО-а и Партнерства за мир (тренутно 26 чланица НАТО-а и 23 чланице Партнерства).

Основни недостатак у односу на чланство у НАТО-у јесте да Партнерство није класичан одбрамбени савез. То јест у случају претње некој од чланица Партнерства предвиђена је могућност консултовања са НАТО савезом, али је дискрециono право појединих земаља да ли ће упутити помоћ у одбрани (оно што је у оквиру НАТО-а, а према члану 5 Уговора о оснивању, обавеза свих чланица). Потписивањем Оквирног документа, нова чланица прихвата циљеве Партнерства, али и далекосежне политичке обавезе као што су јачање демократског друштва, поштовање међународног права, уздржавање од употребе силе, решавање спорова мирним путем, очување постојећих граница, извршавање обавеза према Повељи Уједињених нација, Општој декларацији о људским правима и Завршном акту из Хелсинкија, као и испуњење дужности преузетих на плану разоружања и контроле наоружања. На унутрашњем плану Оквирни документ предвиђа повећану транспарентност у планирању националне одбране и војног буџета, демократску контролу оружаних снага, као и јачање способности за евентуално учешће у хуманитарним и мировним операцијама.

Након потписивања Оквирног споразума, следећи корак је подношење НАТО-у Документа о презентацији. Тај документ треба да садржи кораке који ће бити предузети да би се остварили политички циљеви Партнерства, области у којима се жели сарађивати са НАТО-ом, као и војне и друге потенцијале које земља партнер намерава да стави на располагање за потребе Партнерства. На основу Документа о презентацији заједно са НАТО-ом се доноси Индивидуални програм партнерства, за период од две године. У њему се конкретизују начини сарадње и појединачне акције у свакој од договорених области. Дакле, значајан аспект Партнерства за мир је тај што свака чланица самостално дефинише своје приоритете, захтеве и активности које жели да предузме, а на основу широког спектра понуђених области у Радном програму партнерства.

Може се закључити да су тек након пријема нове чланице добиле озбиљан задатак и преузеле одговорност да кроз Презентациони документ покажу спремност и вољу да активно сарађују са новим партнерима на унапређивању мира и стабилности у читавој Европи. Али и на испуњавању политичких циљева и обавеза из Оквирног споразума, где приоритет мора бити изручење оптужених пред Хашким трибуналом. Проактивним приступом кроз Партнерство Србија ће свакако задобити бољи углед и поверење нарочито међу западним земљама, чиме се свакако не треба задовољити, јер остварење примарних циљева тек предстоји, а то су НАТО и Европска унија.

mediate membership in the Euro-Atlantic Partnership Council, a significat military-political forum dealing with security cooperation issues, which is comprised of both NATO and Partnership for Peace member countries (currently 26 NATO member countries and 23 members of the Partnership).

The basic disadvantage in comparison to NATO membership is that the Partnership is not a conventional defence alliance, i.e. in the case of threat directed at one of the Partnership member states, a possibility of consulting the NATO Alliance has been envisaged, but it is the discretional right of individual countries to decide whether they are going to provide aid in the field of defence (which is, according to Article 5 of the Founding Agreement, an obligation of all NATO member countries). By signing the Draft Document, the new member accepts the Partnership objectives, but also far-reaching political commitments, such as the strengthening of democratic society, observing international law, refraining from the use of force, resolving conflicts peacefully, the safeguarding of existing borders, meeting the commitments towards the United Nations Charter, the General Declaration on Human Rights and the Final Helsinki Act, as well as the execution of duties undertaken in the field of disarmament and armament control. In the field of internal activities, the Draft Document stipulates increased transparency in drafting the national defence and military budget, democratic control of armed forces, as well as strengthening the capacities for prospective participation in humanitarian and peacekeeping operations.

After signing the Draft Agreement, the next step in the process of admission is submitting the Presentation Document to NATO. This document should inorporate steps to be undertaken in order to meet the political objectives of the Partnership, the desired areas of cooperation with NATO, as well as military and other capacities which the partner country intends to place at the disposal of the Partnership and its requirements. On the basis of the Presentation Document, together with NATO, an Individual Partnership Program for the period of two years is brought. It specifies modes of cooperation and individual actions within each of the agreed areas. Therefore, a significant aspect of the Partnership for Peace is in that each of the member countries individually defines its priorities, requests and activities it wants to undertake on the basis of a wide range of proposed areas within the Partnership Work Program.

It can be concluded that only after being admitted had the new member states been given a serious task and had undertaken the commitment to demonstrate through the Presentation Document their readiness and willingness to actively cooperate with new partners in improving peace and stability in the whole region of Europe, as well as to meet political objectives and commitments stipulated in the Draft Agreement, where the priority must be the extradiction of Hague Tribunal inditees. By undertaking a proactive approach through the Partnership, Serbia shall certainly gain better reputation and trust, especially among Western countries, which it certanly should not feel satisfied with, since the fulfilment of primary goals is yet to come, namely, joining NATO and the European Union.

Успон српске БЕРЗЕ

Све је очигледније да српска берза коначно излази из „транзионих пелена", у којима се башкарила малтене до пунолетства, будући да је реоснована у децембру 1989.године.

Јер, овогодишња дешавања на Београдској берзи, од свакодневних пробоја историјски максималних вредности индекса, великог скока промета, увођења новог индекса општег BELEXline у чијој корпи су акције 100 фирми, као и почетка рада листинга А као „бутика фирмираних акција", не само да показују да српска берза ужурбано креће ка излазу из транзиционе фазе, већ и да је крајње време и да креатори економске политике препознају потенцијале овог тржишта.

Gordana Dostanić

За досадашњи експанзивни развој берзанског пословања у великој мери је заслужан ентузијазам берзанских посленика, али је сад права прилика да и држава и креатори економске политике рационално сагледају могућности српског тржишта капитала за привлачење не само страних инвеститора, већ и за активирање домаћих инвестиционих потенцијала, ради развоја економије земље, наглашава директор берзе Гордана Достанић.

То, између осталог, значи да би држава, чији представници се вербално изјашњавају као апостоли тржишне економије, требало да искористи нарастајући интерес инвеститора за српско тржиште капитала тако што би део акција садашњих јавних предузећа изнела на берзу, објашњава наша саговорница. Тиме држава не би угрозила свој већински удео, нити би довела у питање своје право да доноси стратешке одлуке у тим компанијама.

It is becoming increasingly obvious that the Serbian stock exchange is starting to discard 'transitional diapers' in which it had been basking almost to its adulthood, since it was re-established in December of 1989.

We have to take into consideration the fact that this year's occurrences on the Belgrade Stock Exchange, starting from daily breakthroughs made by maximal index values, enormous advance in the number of transactions, introduction of new general BELEXline index, whose basket of currencies contains shares belonging to 100 firms, to the start-up of listing A operations as a 'branded shares boutique', demonstrate not only the evidence that the Serbian stock exchange is increasingly approaching its exit from the transitional phase, but also that it is high time for the potentials of this market to be recognized by the creators of economic policy.

Stock Exchange Director Gordana Dostanic points out that the heretofore expanding advancement of stock exchange operations is, to a large extent, the result of stockbrokers' enthusiasm, but now the state and economic policy creators have a unique opportunity to rationally perceive the potential of Serbian capital market for attracting not only foreign investors, but also for activating domestic investment potential in order to stimulate development of the country's economy.

Among all, this also means that the state, whose representatives verbally declare themselves to be market economy apostles, should make use of the growing investor interest in the Serbian capital market by offering and presenting the existing public companies on the stock exchange, our interlocutor explains. Thus the state would neither jeopardize its controlling interest, nor endanger its right to make strategic decisions in these companies.

Rise of the Serbian STOCK MARKET

Али, понуда на тржишту би била знатно ојачана и по асортиману, квалитету и количини хартија које би биле понуђене инвеститорима. С друге стране, домаћи приватни пензиони и инвестициони фондови би добили прилику да улажу у првокласне и профитабилне хартије, чиме би била смањена потреба да се капитал наших грађана износи у иностранство и да се њиме развијају туђе привреде.

Сем тога, наше тржиште би постало права инвестициона Мека у региону, имајући у виду атрактивност акција НИС, ЕПС, Телекома Србије...

Уколико би се на берзи појавило свега 10 процената акција ових гиганата наше тржиште би се продубило,

Грађани су схватили да тргујући хартијама могу да остваре добру зараду на берзи

постало ликвидније, а емитенти овог капитала, као и држава као већински власник, би добили прилику да утврде његову тржишну цену, што није без значаја приликом евентуалне будуће продаје стратешким инвеститорима, сматра Достанић.

Пробуђена Трноружица

Грађани Србије су се, као Трнова Ружица, крајем прошле и почетком ове године, у години пунолетства обновљеног тржишта капитала, коначно пренули из хибернације, схвативши оно што страни инвестициони фондови већ пар година имају прилику да се увере – да на српској берзи могу да остваре значајну зараду, немерљиво вишу него на неким развијенијим тржиштима!

Наши грађани су, уверивши се у могућност да на берзи остваре значајну зараду, немерљиво вишу него да новац чувају у банци убирајући скромне камате, постали жестоки конкуренти страним инвеститорима на домаћем терену, а од почетка године доминирају у берзанском промету !

Очигледно је да и код нас „нико није пророк у свом селу", што значи да су тек кад су странци похрлили на нашу берзу доводећи Србију на инвестициону мапу света, и наши људи схватили да берза није место само за богаташе који купују акције ради стицање већинских удела у фирмама, већ и за зараду на ценовној разлици, која је доступна и онима са скромнијим иметком.

Додуше, праве могућности тржишта капитала за развој привреде код нас још нису почеле да се користе, наглашава наша саговорница, уз опаску да би ускоро и то могло да се промени.

Јер, за Београдску берзу, али и за српску привреду 10. април је био историјски датум, зато што су се тад на листингу, односно званичном тржишту капитала коначно премијерно појавиле прве акције!

Част да „пресече врпцу" имао је пиротски „Тигар", али се ускоро може очекивати још неколико компанија на листингу А (Енергопројект и Соја протеин су то званично најавили). Реч је о својеврсном пословном престижу, каже директорка берзе, уз опаску да је реч о тржишту

However, market supply would receive a considerable boost with regard to variety, quality and amount of securities which would be offered to the investors. On the other hand, domestic private pension and investment funds would be presented with the opportunity to invest into gilt-edged, profitable securities, thereby reducing the need of exporting our citizens' capital abroad, whereby preventing it from enabling the development of foreign economies. Apart from that, our market would become a true investment Mecca in the region, taking into consideration the attractiveness of NIS (Serbia Oil Industry), EPS (Serbia Electric Power Industry) and Telecom Serbia shares.

If only 10 per cent of these giants' shares were to appear on the stock exchange, the market would gain in depth, become more liquid, and issuers of such capital, as well as the state as the majority shareholder, would be presented with the opportunity to establish its market price, which is not irrelevant on the occasion of a potential future sale to strategic investors, Dostanic feels.

Awakened Sleeping Beauty

By the end of the last year and throughout the beginning of this year, in the year marked by restored capital market coming of age, the citizens of Serbia have, like the Sleeping Beauty, finally awoken from hibernation realizing what the foreign investment funds have had the chance to witness and become assured of for a few years now – that they can realize considerable profit on the Serbian stock exchange, immeasurably higher than in some more developed markets!

Becoming convinced of the possibility of acquiring substantial profits, immeasurably higher than saving money in a bank and accruing modest interest, our citezents have come to present fierce competition for foreign investors on home ground, and since the beginning of the year have dominated the stock exchange transactions!

It is obvious that the proverb "no one is a prophet in their own village" applies to us as well, which means that only when the foreigners hastened to swarm our stock exchange thus placing Serbia on the investment map of the world, have our people realized that the stock market is not only a

Citizens have realized that they could make an excellent profit by dealing in quoted securities on the stock exchange

place for rich people who buy shares in order to acquire the status of majority shareholder in various companies, but also for earnings based on the price difference, which is also available for those with more modest personal property.

Nevertheless, the true potential of capital market for the development of economy in our country has still not been made use of, our interlocutor highlights, remarking that this could soon be changed as well. Since April 10th was a historical day for the Belgrade Stock Exchange, and Serbian economy in general, because the first shares finally premiered on the listing, or rather, at the official capital market!

на којем су услови за котирање акција усклађени с онима који важе у развијеним земљама и најстрожији су у региону.

Захваљујући добровољној одлуци „Тигра" да листира акције, јер је менаџмент проценио да нема шта да крије од својих акционара, потенцијалних инвеститора, пословних партнера и конкуренције, и у Србији је прорадило централно тржиште капиталистичке економије, чиме су створени услови за прикупљањем средстава за развој емисијом и продајом хартија од вредности, без кредитног задуживања и уз највећу могућу заштиту интереса постојећих акционара и потенцијалних инвеститора.

Листиране компаније својевољно пристају на берзу као још једног контролора заузврат стварајући могућност да средства за развој прикупљају на тржишту од инвеститора који верују да ће им се уложени новац исплатити. Истовремено, своје развојне планове и пословне амбиције компанија, чије акције су на званичном тржишту, може да финансира и из банкарских кредита и то по најповољнијим условима, имајући у виду то да је ризик за повериоце драстично смањен.

Перманентно испуњавање строгих критеријума за берзански листинг доприноси и развоју такозваног корпоративног управљања, које, у ствари, подразумева неговање квалитетног односа менаџмента с власницима – акционарима и инвестиционом јавношћу, наглашава наша саговорница.

Компанија која листира своје акције ствара могућност за привлачење моћних институционалних, портфолио инвеститора, који су, иначе, прописима онемогућени да улажу на незванична тржишта.

Конкретно, неки велики и моћни инвестициони фондови из света, као и приватни пензиони фондови, заобилазе ванберзанска тржишта, јер се сматра да је на њима недопустиво већи ризик улагања.

Због тога званични почетак рада листинга А Београдске берзе треба схватити и као шансу за привлачење највећих светских улагача и конзервативних инвеститора као што су пензиони фондови, каквих и у Србији има неколико.

Београд као Лондон

Предузећа чије акције се котирају (листирају) на берзи сасвим извесно имају могућност да буду део корпе регионалних индекса акција, а тиме и да снажније привуку портфолио инвеститоре наше тржиште, као и оне заинтересоване за улагање у индексе као софистициране берзанске производе, напомиње Достанић.

Добровољним појављивањем на званичном тржишту

The company 'Tigar' from Pirot had the honour of 'cutting the ribbon', but soon several other companies can also be expected to feature on the A-listing ('Energoprojekt' and 'Soya Protein' have officially announced this). It presents a kind of business prestige, says the Belgrade Stock Exchange Director, remarking that we are dealing with a market in which conditions for quoting shares are harmonized with those valid in developed countries and are among the strictest in the region.

Owing to Tigar's voluntary decision to launch its shares, since the management estimated it had nothing to hide from its shareholders, potential investors, business partners and competition, a central capitalist economy market started operating in Serbia as well, thereby creating conditions for amassing resources with regard to development of public offering and selling of securities, without credit indebtedness and with the greatest possible protection of interests of existing shareholders and potential investors.

The listed companies voluntarily accept the stock exchange as an additional auditor, in return creating the possibility of collecting development resources in the market from investors who believe that the money they invested shall be reimbursed.

Simultaneously, the development plans and business ambitions of companies, which have shares quoted at the official market, can also be financed by means of bank loans and under most advantageous terms, taking into consideration the fact that the risk factor for trustees is drastically reduced.

Our interlocutor highlights that permanently meeting strict criteria for the stock exchange listing contributes to the development and furtherance of the so-called corporative management, which, in fact, implies cultivating high quality relations between the management and the owners – stockbrokers and the investment public.

A company which quotes its shares on the stock exchanges creates the possibility of attracting powerful, institutional, portfolio investors, who are otherwise prevented from investing in unofficial markets through a set of regulations.

Specifically, certain huge and powerful world investment funds, as well as private pension funds steer clear of markets outside the official stock exchange system, since it is felt that these include an inadmissibly higher investment risk.

Due to these factors, the official inception of listing A operations at the Belgrade stock exchange should also be perceived as a chance for luring the biggest global investors and conservative investors, such as pension funds, of which only a few operate in Serbia.

Belgrade like London

Enterprises whose shares are quoted at the stock exchange are most certainly provided with the opportunity to be a part of the regional share index basket, and thus draw portfolio investors to our market more powerfully, as well

компаније добијају прилику да, без сеобе на неку од светских мега берзи, привуку улагаче, захваљујући томе што су уочљивије онима који трагају за приликом да уложе слободни капитал.

То је схватила и финска Нокиа, која котира акције „код куће" на регионалној скандинавској берзи, а и наш „Тигар", који би светској тржишној „џунгли", без обзира на то што је веома успешна компанија, био мање упадљив него што ће бити на званичном тржишту Београдске берзе, која је део глобалног тржишта и под свакодневним је мониторингом инвеститора из света.

Прилику да листирају своје акције на званичном тржишту Београдске берзе би могле да искористе и успешне, изворно приватне компаније, које добро послују и испуњавају строге предуслове за излазак на тржиште А или Б. Такве фирме којима због експанзивног развоја често недостају средства за развој би тад могле да емитују акције ради докапитализације и да их понуде купцима иницијалном јавном понудом, наглашава Достанићева.

Међутим, већина таквих предузећа настала је „смутно време",у последњих 10 – 15 година, и није спремна да скине „панцир" пред јавношћу, и да се разголити до краја. Јер, излазак на берзу подразумева пре свега објављивање Проспекта, што тајкунима, који су махом власници домаћих приватних компанија, барем засад, не пада на памет. Лакше им је да се задужују код банака, или да проблеме финансирања решавају продајом тзв. стратешким партнерима, од изласка пред инвестициону јавност.

Истине ради и компаније, чије акције из процеса приватизације се продају на ванберзанском тржишту, досад нису баш журиле с објављивањем и иновирањем Пропеката, што је инвеститоре доводило у ситуацију да купују „на слепо", односно да се претварају у својеврсне коцкаре, јер немају на располагању све неопходне податке о емитентима.

Премда се већина добрих компанија од почетка ове године труди да барем иновира Проспекте, има још фирми које нису то нису урадиле од 2004. године, указује Достанић, тако да су заинтересовани инвеститори принуђени да до жељених информација долазе на неформалне начине.

Професионалним улагачима (фондовима) на располагању је додатно база података Центра НБС за бонитет и других релеватних институција, као и услуге портфолио менаџера и инвестиционих саветника.

Весна Арсенић

as those interested in investing in indices as sophisticated stock exchange products, remarks Dostanic.

By voluntarily appearing on the official market companies have the opportunity to attract investors without moving to some of the global mega stock exchanges owing to the fact that they become more conspicuous to those searching for the opportunity to invest free capital. The Finnish company 'Nokia' realized this and started quoting its shares 'on home ground', at the regional Scandinavian stock exchange, and our domestic company 'Tigar', which would, regardless of the fact that it is an extremely successful company, be less conspicuous in the global market "jungle" than it will be at the official Belgrade Stock Exchange, which is an integral part of the global market and subject to daily monitoring of global investors.

Ms Dostanic emphasises that successful, originally private companies, which operate well and meet strict prerequisites for entering market A or B, could also make use of the opportunity to quote their shares on the official Belgrade Stock Exchange. Such companies, which due to expansive growth often lack development resources, could, in this situation, issue shares for the purposes of recapitalization and offer them to bidders by way of initial public bid.

However, most of these enterprises were set up in 'shady times', during the past 10 to 15 years, and are not prepared to take off their 'bullet-proof armour' before the public and expose themselves entirely. Since taking companies public on the stock exchanges implies, above all, the publishing of Prospect for Prices, which the tycoons, who are mostly the owners of domestic private companies, do not have the least intention of doing, at least not for now. It is easier for them to get onto debt with banks, or solve financing problems by selling out to so-called strategic partners, then coming out in the open before the investment public.

Truth be told, even the companies whose shares acquired in the process of privatization are being sold at the non-stock exchange market, have not hastened to publish and innovate their Prospect for Prices, which has brought the investors into an unenviable position of having to buy 'blindly', or rather, having to turn into some kind of gamblers, since they do not have all the necessary data about the issuers at their disposal.

Ms Dostanic points out that, although the majority of good companies have at least been trying to innovate their Prospect for Prices since the beginning of this year, there are still firms which have not done this since 2004, so the interested inventors are compelled to obtain the required information using informal means.

Professional investors (funds) have at their disposal an additional creditworthiness database provided by the National Bank of Serbia Creditworthiness Centre and other relevant institutions, as well as the services of a portfolio managers and investment consultants.

Vesna Arsenic

Енергетска безбедност на ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ

Пише: Александар Ковачевић

Развојем енергетске инфраструктуре у југоисточној Европи, или прецизније, на западном Балкану доминира процес проширења права Европске уније (acquis communautaire) и техничког планирања инфраструктуре Европске уније, као и међудржавни споразуми са владом Руске Федерације. Споразуми о стабилизацији и придруживању између Европске уније и земаља кандидата, као и функционалнији уговори, као што је Споразум о енергетској заједници југоисточне Европе, претстављају средство за правно и административно усклађивање прописа и процедура са стандардима Европске уније. Од деведесетих година различите институције Европске уније или ад хок органи се ангажују на изради више оквира за технички планирање енергетске инфраструктуре широм овог региона. Као последица тога, технички и правни функционални оквири се допуњују и стварају широк спектар иницијтива у правцу регионалних интеграција и безбедности.

На функционалном нивоу, бивша Југославија никад није успела да успостави делотворни механизам за преговарање и одлучивање о интегративној енергетској инфраструктури. Док је Југославија између Првог и Другог светског рата учествовала у привредној експанзији централне Европе, а њена инфраструктура била усмерена ка задовољавању широких регионалних интереса између централне Европе, Средоземља и прекоморских тржишта, развој инфраструктуре у Југославији у периоду после Другог светског рата био је помало окренут ка унутра и усмерен ка задовољавању само властитих потреба које су при том биле релативно мале. Инфраструктура која је обухватала путеве, железницу и електричну енергију полако се формирала дуж осовине Исток-Запад како би повезала земљу са регионом Алпа и омогућила успостављање саобраћајне везе са Грчком и Турском. Инфраструктура неопходна за нафту и гас грађена је на потезу Север – Југ како би повезала локалну потрошњу са изворима нафте и гаса у бившем Совјетском Савезу и/или у Средоземном мору. Већ током 70-тих и 80-тих година овакав интровертни развој инфраструктуре могао се сматрати великом безбедносном претњом.

By Aleksandar Kovacevic

Regional energy infrastructure development in the South East Europe or, more precisely, Western Balkans is dominated by extension of EU acquis communautaire and technical infrastructure planning as well as intergovernmental agreements with the Russian Federation. Association and stabilization agreements between the EU and aspirant countries as well as more functional compacts such as South East Europe Energy Community Treaty are vehicles for legal and administrative harmonization of jurisdictions in question with the EU standards. From 1990's various EU institutions or ad hoc bodies venture to create more technical planning frameworks for energy infrastructure throughout this region. As a consequence, technical and legal functional frameworks correspond and create a range of initiatives for regional integration and security.

At the functional level former Yugoslavia have never succeeded to establish a working mechanism to negotiate and decide upon integrative energy infrastructure. While Yugoslavia between World War I and the World War II was engaged in Central Europe economic expansion and its infrastructure oriented to serve wide regional interests between Central Europe, Mediterranean and overseas trading markets, infrastructure development in the after World War II Yugoslavia was somehow introverted and oriented to serve its own and relatively small requirements. Road, railway and electricity infrastructure slowly shaped along East – West axis to connect the country with the Alps region and provide transport links with Greece and Turkey. Oil and gas infrastructure was streaming North – South to link the local consumption with sources of oil and gas in Former Soviet Union and / or Mediterranean. Already in 1970's and 1980's such introverted infrastructure development was seen as a major security risk.

Extension of EU infrastructure planning to Western Balkans and more widely, the South East Europe brings entirely new dimension to the regional development perspective. Region emerges as a facilitator of the energy security of EU including both Western Europe and the Central Europe and a potential link with the vast energy sources in the Black Sea and Central Asia Region. Foreseen transit energy flows are, of course, many times larger than the energy needs of local communities.

Energy Security in WESTERN BALKANS

Ширење инфраструктурног планирања Европске уније на подручје западног Балкана, и шире, на територију читаве југоисточне Европе уводи једну потпуно нову димензију у будућност регионалног развоја. Регион сада има функцију помоћног простора за успостављање енергетске безбедности унутар Европске уније, укључујући како западну, тако и централну Европу, као и потенцијално повезивање са огромним енергетским ресурсима у области Црног мора и централне Азије. Предвиђени транзитни енергетски токови су, природно, много већи од енергетских потреба локалних заједница.

Транзити енергије на Балкану

Енергетска тражња на Балкану је релативно мале густине у односу на територију, тачкаста и повремена. Постоје огромне сезонске флуктуације тражње енергије и општа несташица домаћих извора. Локално доступни енергетски ресурси имају малу густину енергије (лигнит, биомаса, геотермална енергија), малу јединичну запремину (мала поља нафте и гаса или налазишта каменог угља) и уопште, су недовољног обима, доступности и карактеристика да би подржали конкурентни економски развој. Због своје обдарености енергетским ресурсима и услед карактера енергетске тражње, овај регион је предодређен за сукобе и територијалне тензије.

Као последица тога, било који велики транзитни ток енергије пружа потенцијал за остваривање интрарегионалне интеграције, безбедности и стабилности. Подрзумева да би сваки потенцијални енергетски транзит требало да буде испланиран на начин који би омогућио развој локалне економје. Суочене са развојем транзитне инфраструктуре, која се гради са ограниченом наменом да преносе енергију преко региона, државе би могле да усвоје стратегије за изнуђивање ренти, које би, заузврат, могле да угрозе безбедност самог великог протока енергије. Скорашњи конфликти између извозника енергије из Руске Федерације и транзитних земаља попут Украјине, Белорусије и других, пружају увид у карактер који ови сукоби могу имати.

Уствари, велика транзитна инфраструкура може се анализирати као природни ресурс. Транзитне ренте су у економском смислу једнаке рентама које се стичу из експлоатације природних ресурса. Стога би овде могао да се примени читав један корпус литературе о повезаности између обдарености природним ресурсима и конфликата, ренте, безбедносних ризика и "Холандске болести". Укратко, државе које се у великој мери финансирају из ренти на природне ресурсе (односно транзитних ренти) су суштински нестабилне и предодређене на лошу управу.

Економска литература пружа додатна сазнања да су земље које немају довољно развијену транспортну инфраструктуру како би олакшале улазак великих (велики обим - мале марже) међународних фирми на своја домаћа тржишта, у опасности од доминације комерцијалних играча који тргују са високим маржама и уз ограничен обим. Пошто тржишни фактори са ви-

Balkan Energy Transits

Energy demand in Balkans is of relatively small density over territory, punctual and fragmented in time. There are massive seasonal fluctuations in energy demand and general shortage of indigenous resources. Locally available energy sources are of small energy density (lignite, biomass, geothermal), small unit volume (small oil and gas fields or hard coal deposits) and generally insufficient in volume, availability and character to support competitive economic development. From its endowment with energy resources and character of energy demand, region is scheduled for conflicts and territorial tensions.

Consequently, any major transit energy flow provides potential for intra regional integration, security and stability. It is to be considered that any potential transit of energy should be planned in a way to enable local economic development. In pace of transit infrastructure that is built with narrow purpose to transport energy across the region, countries could adopt rent-seeking strategies that could, in turn, endanger security of energy flow itself. Recent conflicts between the Russian Federation energy providers and transit countries such as Ukraine, Byelorussia and others provide a sense of character such conflict may have.

In fact, large transit infrastructure could be considered as a natural resource. Transit rents are economically equal to natural resource rents. Therefore, a body of literature on relation between the natural resource endowment and conflicts, rents, insecurity and "Dutch disease" could be applied here. In short, countries whose governments are financed to large extent by the natural resource (transit) rents are inherently unstable and scheduled for bad governance.

Economic literature provides additional evidence that countries without sufficient transport infrastructure to facilitate entrance of large (large volume – low margins) international players to their domestic markets are vulnerable to commercial actors seeking large margins and limited volumes. As commercial players with large margins have vested interest in status quo, corruption spreads through government institutions, coordination mechanisms, policy making so, consequently, infrastructure development becomes difficult and virtually impossible. Lack of "physical openness" (sufficient transport infrastructure, in short) cannot be replaced with "nominal" or "legislative" openness.

Planning of major energy transit infrastructure across Balkans was completed in entirely different cultural framework. As a consequence of successful development of major transit pipelines across Central Europe during 1980's, infrastructure planning in 1990's was focused in replicating similar projects in more commercial environment. Pipelines across Turkey emerged as commercial ventures in homogenous legal space and well established governance framework. Following the path, few major pipeline projects were proposed across Balkans. Integration of Balkan electricity networks to European interconnection (UCTE) was followed by planning of sizable generation investments. Domestic transit providers quickly regroup to grab transit rents.

From another perspective energy industry goes through major technological change. Economy scale that dominated energy industry during more than one century is now di-

соким маржама имају интерес у задржавању ситуације статус кво, корупција се шири државним институцијама, механизмима координације и развојне политике тако да, последично, развој инфраструктуре постаје отежан и буквално немогућ. Недостатак "физичке отворености" (или укратко, недвољна транспортна инфраструктура) не може се заменити "номиналном" или "законском" отвореношћу.

Планирање значајне инфраструктуре за тразит енергије преко Балкана одвијало се у потпуно дтугачијим културним оквирима. Као последица успешног развоја и унапређења главних транзитних нафтовода и гасовода широм централне Европе током 1980-их, инфраструктурно планирање 90-их година прошлог века било је усредсређено на копирање сличних пројеката у много развијенијом комерцијалном окружењу. Нафтоводи изграђени кроз Турску изграђени су у хомогеном правном простору и унутар добро утемељених оквира управљања. Идући том линијом, предложено је неколико великих пројеката за изградњу нафтовода преко територије Балкана. Након интеграције Балканских електричних мрежа у Европску интерконекцију (УЦТЕ) уследило је планирање значајних улагања у производњу електричне енергије. Домаћи транзитни снадбевачи брзо су се прегруписали не би ли уграбили транзитне ренте.

minishing under pressure of new technologies. Generating electricity in medium or small scale today, could be as or even more efficient as generating electricity in large combustion plant from 1980's or 1990's. Natural gas emerges as a fuel of choice for electricity generation. Heat pumps that have economy of mass production and diseconomy of scale provide a number of heating solutions that effectively compete with large centralized district heating systems.

Black Sea Energy Developments

At geo-strategic level, the perspective of oil and gas production in Black Sea and Central Asia was known for decades. Dismantling of the Soviet Union provided an opportunity for development of competitive energy market in the Black Sea area. Conventional thinking was focused on planning a range of "strategic" pipelines to bring oil and gas out of the region to international markets. However, perspective is rapidly changing. The Russian Federation aims to upgrade its energy resources and replace export of crude oil and natural gas by exports of more manufactured products: gasoline, diesel, liquids from natural gas, fertilizers, aluminum, etc. As soon as acquiring export revenues from crude all exporting countries aim to follow the path. Higher quality products require different transport capacities.

Very good example of this transition is a pipeline from Bur-

Посматрано из друге перспективе, енергетска индустрија пролази кроз огромне технолошке промене. Економија обима која је доминирала енергетском индустријом током више од једног века се сада смањује под притиском нових технологија. Данас би производња електричне енергије у средњем или малом обиму могла да буде чак далеко ефикаснија од производње електричне енергије у великим термоелектранама из 1980-их и 90-их година. Испоставило се да је природни гас постао погонско гориво које представља прави избор у процесу производње електричне енергије. Топлотне пумпе, које имају економију масовне производње, а неекономију обима, омогућавају велики број алтернатива за грејање које се делотворно такмиче са огромним централизованим системима грејања.

gas in Bulgarial to Alexandropoulos in Greece. This pipeline route was envisaged already in 1990's as a bypass of what was considered congested marine "choke point" in Turkish Straits. It main disadvantage was limited drought at export side - in Port of Alexandropoulos. Impressive development in the refinery of Burgas and generally refining capacity in the Black Sea area provide an opportunity for much more lucrative export of oil products across the same route. If that become the case, drought is sufficient for ships capable to transport valuable products as far as North American markets. Furthermore, same corridor is now envisaged as interesting natural gas link. From another hand, technology allows development of Bosphorus throughput capacity beyond any expectations from 1990's and considerable improvement of navigation safety. The Russian Federation

Енергетски развој у басену Црног мора

На гео-стратешком нивоу, могућност производње нафте и гаса у области Црног мора и централне Азије била је позната деценијама. Распад Совјетског Савеза отворио је могућност развоја конкурентног енергетског тржишта у подручју Црног мора. Устаљен начин размишљања у то време довео је до усредсређивања на планирање изградње низа "стратешких" нафтовода који би превозили нафту и гас из региона на међународна тржишта. Међутим, та перспектива се убрзано мења. Руска Федерација има за циљ унапређење својих енергетских ресурса и планира да замени извоз сирове нафте и природног гаса извозом веће количине индустријски произведене робе: бензина, дизела, горива из природног гаса, вештачког ђубрива, алуминијума, итд. Чим остваре значајније приходе од извоза сирове нафте, све земље извознице намеравају да крену истим путем. Производи вишег квалитета захтевају различите капацитете транспорта.

Изузетно добар пример овог прелаза је нафтовод који се протеже од Бургаса у Бугарској до Александрополиса

shipping companies now own one of most modern tanker fleets in the World. State-of-the-art double hull tankers are larger, faster and more secure than anytime before. Export capacity of Port of Novorossiysk is more than doubled: a development that was considered uneconomical at the beginning of 1990's.

Major commercial pipeline Baku – Tbilisi – Ceyhan started in May 2005 to export crude oil directly from Caspian area to Mediterranean Sea allowing use of Very Large Crude Curriers making supplies competitive to any major crude oil market. It is now accompanied by an natural gas pipeline Baku – Erzurum. This infrastructure effectively bypasses Black Sea and the Russian Federation.

Such developments create a strong competitive pressure over any infrastructure that could be eventually built across Balkans.

Balkan energy transits

River Danube with major installations in Iron Gates is the most important existing transport corridor in Balkans. It is regulated by the Danube Convention from 1946 that limits transit rights to littoral countries. Its transport economics was affected by dismantling of Former Soviet Union,

у Грчкој. Ова траса нафтовода је предвиђена још 90-их година прошлог века како би премостила оно што се сматрало загушеним поморским "уским грлом" у Турским мореузима. Његову главну слабост представљао је ограничен газ на страни извоза - у луци Александрополис. Импресиван напредак рафинерије у Бургасу и капацитета за прераду нафте у области Црног мора уопште пружају прилику за остваривање много уноснијег извоза нафтних деривата користећи исту ову трасу. Ако би ово постало случај, ограничени газ је потпуно довољан за бродове способне да превозе вредне производе чак и до тржишта Северне Америке. Штавише, исти коридор се сада узима као интересантан за транспорт природног гаса. Са друге стране, модерна технологија омогућава унапређење пропусне моћи Босфора ван свих очекивања из деведесетих година и знатан напредак у погледу безбедности пловидбе. Бродарске компаније из Руске Федеације сада поседују једну од најсавременијих танкерских флота на свету. Најсавременији танкери са дуплим коритом су већи, бржи и безбеднији него икада до сада. Извозни капацитет луке Новоросијск је више него удвостручен: напредак који се сматрао неекономичним почетком 90-их година прошлог века.

Изузетно важан комерцијални нафтовод Баку – Тбилиси – Џејхан почео је у мају 2005. године да извози сирову нафту директно из подручја Каспијског мора у Средоземно море, омогућивши употребу веома великих супертанкера, што је допринело да понуда постане конкурентна на било којем великом и значајном тржишту сирове нафте. Иза њега је уследила изградња гасовода за пренос природног гаса Баку – Ерзурум. Ова инфраструктура успешно заобилази Црно море и Руску Федерацију. Оваква кретања стварају снажан конкурентски притисак на изградњу било какве инфраструктуре на територији Балкана.

Енергетски транзит на Балкану

Река Дунав са значајним инсталацијама и објектима на Ђердапу је најважнији постојећи транспортни коридор на Балкану. Правно је уређен Дунавском конвенцијом из 1946 која ограничава транзитна права на приобалне земље. На економику транспорта овом реком утицао је распад бившег Совјетског Савеза, економски поблеми у Украјини и укидање једнообразних тарифа за железничке услуге на територији бившег Совјетског Савеза. Из перспективе Европске уније, доњи Дунав (низводно од Београда) сматра се продужетком европских транспортних коридора: система унутрашње пловидбе Рајна – Мајна – Дунав, железница и аутопутева. Микс технологија који се разматра остаје исти као и код осталих унутрашњих пловних путева у Европи. Међутим, померања на црноморском тржишту у правцу квалитетнијих и енергетских производа веће густине, као и велика побољшања расположивих бродарских технологија могла би поново да оживе стратешки значај доњег Дунава као потенцијално изузетно значајног међународног енергетског коридора. Ефикасан речно – морски саобраћај на доњем Дунаву утицаће на конкурентност индустрије ђубрива, лигнита и челика у

Ukraine economic problems and elimination of FSU postalized railway tariffs. From the EU perspective, lower Danube (from Belgrade down the river) is seen as extension of European transport corridors: Rhine – Maine – Danube inland navigation system, railways and highways. Technology mix considered remains the same as the rest of European inland waterways. However, shift in the Black Sea market toward more valuable and dense energy products as well as major improvements in available shipping technologies could revive strategic importance of Lower Danube as potential major international energy corridor. Efficient river – to – sea going transport at lower Danube is going to affect competitiveness of fertilizer, lignite and steel industry in the region and improve competitiveness of agriculture and food industry as well as vehicle assembling and other similar industries. It is likely to push refining and petrochemical industries toward more sophisticated confectionary products. While improving physical openness and governance throughout the region, such use of Danube could bust employment and energy efficiency. In short term it could eliminate some bulk consumption of natural gas in conventional fertilizer and food industry.

In a major transition, decrease of conventional consumption of natural gas could free up capacity in existing natural gas infrastructure for more lucrative use: electricity generation. It is to be considered that existing infrastructure with gradual development could facilitate more than 10000 MW of new electricity generation capacities and transit of about 10 BCM of gas toward Western and Central Europe. If a new role of existing gas infrastructure is accompanied with modern CNG shipping across Black Sea, Balkan countries could avoid governance problems associated with the transit rents. (See Map1)

Further development of commercial natural gas infrastructure could lead to gradual assembling of Constanza – Trieste corridor to provide natural gas services from Black Sea and Balkans to Northern Italy and the Western Europe. This corridor is recently envisaged by the Ministerial Declaration between Romania, Serbia, Croatia, Slovenia, Italy and the European Commission signed in Zagreb at April 3, 2007. It brings both natural gas and massive underground storage capacities directly to one of most developed natural gas and natural gas services market in the Europe. In the same time, it provides a selling outlet for existing and potential underground gas storages in Romania, Serbia, Hungary and Croatia as well as interesting marketing options for eventual LNG terminal at the island Krk in Croatia.

Same route was envisaged for crude oil pipeline. Although that option is under strong competitive pressure by other options it remains interesting strategic possibility for refineries in the region providing functioning oil products / chemicals market along Danube.

Natural gas is required to deliver energy security and comfort to FYR Macedonia, Albania, UNMIK / Kosovo, Montenegro, Croatian Adriatic coast. If Bulgaria (Burgas) – FYR Macedonia – Albania (Vlora) crude oil pipeline corridor that is discussed for many years, could be upgraded to serve natural gas market remains to be seen. So far, it is the only conventional crude oil transit pipeline still on the agenda.

региону и унапредити конкурентност пољопривредне и прехрамбене индустрије, као и фабрика за склапање возила и других сличних индустрија. Врло је вероватно да ће погурати прерађивачку и петрохемијску индустрију у правцу знатно софистицираних производа. То би допринело унапређењу физичке отворености и државне организације и управе широм региона а таква намена Дунава могла би изузетно да побољша запосленост и енергетску ефикасност. У кратком року би могла да елиминише већи део потрошње природног гаса у конвенционалној прехрамбеној индустрији и индутрији вештачког ђубрива.

Ова велика тразиција - смањење конвенционалне потрошње природног гаса - могла би да ослободи капацитете унутар постојеће инфраструктуре природног гаса за уноснije употребе: производњу електричне енергије.

Може се рачунати да постојећа инфраструктура уз постепени развој може да омогући изградњу више од 1000 MW нових капацитета за производњу електричне енергије и транзит од око 10 милијарди кубних метара гаса у правцу западне и централне Европе. Ако нова улога постојеће инфраструктуре буде праћена савременим транспортум компримованог природног гаса преко Црног мора, балканске земље би могле да избегну проблеме са државном управом који произилазе из транзитне ренте (види мапу).

Даљи развој комерцијалне инфраструктуре за производњу и пренос природног гаса могао би да доведе до постепеног успостављања коридора Констанца – Трст, како би се обезбедиле услуге природног гаса на потезу од Црног мора и Балкана даље до северне Италије и западне Европе. Овај коридор је недавно предвиђен Министарском декларацијом коју су потписале Румунија, Србија, Хрватска, Словенија, Италија и Европска Комисија 3. Априла 2007. у Загребу. Тиме се како природни гас тако и огромни капацитети подземних складишта на овој траси доводе директно на једно од најразвијенијих тржишта природног гаса и услуга заснованих на природном гасу у Европи. Он истовремено обезбеђује продајни пункт за постојећа и потенцијална подземна складишта гаса у Румунији, Србији, Мађарској и Хрватској, као и интересантне тржишне могућности за евентуални ЛНГ терминал (терминал за течни природни гас) на острву Крк у Хрватској. Иста траса је предвиђена и за изградњу нафтовода за транспорт сирове нафте. Иако је та опција под изузетно јаким конкурентним притиском од стране других опција, она и даље представља интересантну стратешку могућност за рафинерије у региону, имајући у виду тржишта нафтних производа / хемикалија дуж Дунава.

Природни гас је нужно потребан ради енергетске безбедност и поузданости Бившој Југославенској Републици (БЈР) Македонији, Црној Гори и Хрватској јадранској обали. Да ли ће траса нафтовода Бугарска (Бургас) – БЈР Македонија – Албанија (Влора) (која се помиње већ више година) моћи да буде унапређена како би служила потребама тржишта природног гаса остаје да се види. За сада, то је једини конвенционални нафтовод који се и даље разматра.

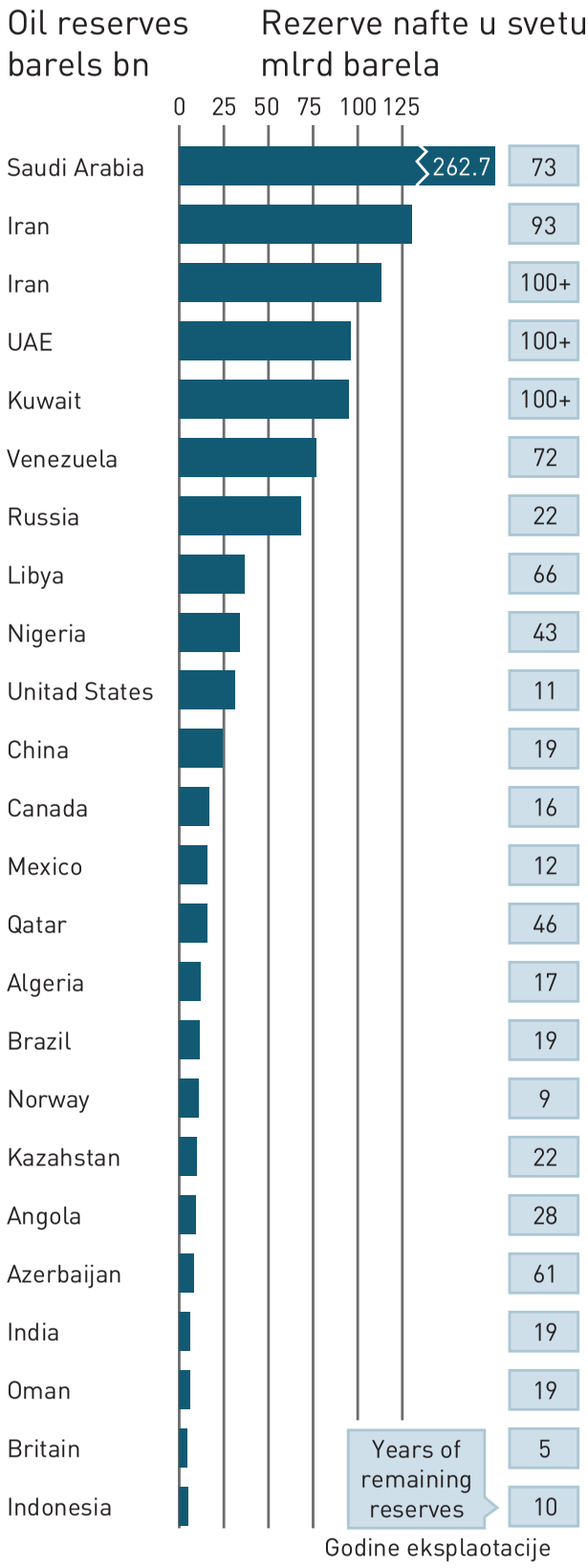

Source BP Statistical Review of World Energy, 2004

Adria Pipeline was inherited from a Cold War period. It was built in Former Yugoslavia after several years of difficult political negotiations. It served as an inlet for crude oil imports from Mediterranean and Middle East markets. However, its

Јадрански нафтовод је наслеђен из периода хладног рата. Изграђен је у бившој Југославији након много година мучних политичких преговора. Он је служио за увоз сирове нафте са тржишта у области Средоземног мора и Блиског Истока. Разуме се да је стратешки значај овог нафтовода могао бити осигуран захваљујући одржавању могућности за транспорт сирове нафте на доњем Дунаву у Србији. Релативно велики обим транспорта, сложена управљачка структура са снажним политичким утицајем, те постојећом и потенцијалном конкуренцијом транспорта Дунавом одржавали су трошкове превоза овим нафтоводом на релативно умереном нивоу. Међутим, он никада није достигао номинални капацитет. Током скорашњих година, значајни напори су предузимани у правцу искоришћавања ове инфраструктуре за извоз сирове нафту из система нафтовода 'Дружба' на међународно тржиште. Чини се да значај ове инфраструктуре за транспорт сирове нафте из Средоземља на тржиште централне Европе сада представља само део историје. Изузето мали број аналитичара се сећа конкурентности цена коју је наметала, на пример, сирова нафта из Либије на тржишту дунавског региона / централне Европе о којој се дискутовало током 80-тих година прошлог века. Може се десити да ће предстојећи процес приватизације нафтне индустрије у Србији и Хрватској, поново учинити актуелним овакве опције. Побољшања у погледу могућности пловидбе кроз Суецки канал могла би да донесу неке нове идеје и могућности за централну Европу у погледу Јадранског нафтовода и његове улоге.

Закључци

Све у свему, процес планирања енергетске инфраструктуре широм Балкана је у замаху. Иако је и даље под утицајем разноврсних једностраних интереса, на крају би могао да постане шаролик и интересантан како за централну, тако и за источну Европу, регион Црног мора, значајних фактора из подручја Средоземља, те за саме балканске државе. Физичка отвореност је предуслов доброг управљања, безбедности и стабилности. Она нема, нити нужно мора да има неки одређени зацртани правац. По дефиницији треба да буде мултидимензионална и да потпомаже развој. Нове технологије и нове стратешке тенденције у области трговине тек треба да подстакну одговарајуће иницијативе широм Балкана.

Важно је нагласити одговорност сваке поједине државне управе у региону, не само у погледу добробити и благостања својих властитих припадника, већ у погледу економског развоја и стабилности у региону, као и енергетске безбедности многих других суседних земаља. Постоји изражена потреба за истинском међународном подршком која би се фокусирала на додатно унапређење и стимулисање доброг управљања у области енергетике, одговорности и иновација. Конвенционално, пасивно и реактивно управљање у области енергетике не треба сматрати одговарајућим у служењу интересима домаћег становништва.

strategic relevance was ensured by maintenance of Danube crude oil shipping capabilities in Serbia. Moderate transport costs were maintained by relatively high throughput, complex management structure with strong political influence and effective and potential competition of Danube shipping. However, it never achieved designated capacity. During recent years, considerable efforts have been made to make use of this infrastructure as an export outlet for crude oil from the Druzba pipeline system to international market. It seems that its relevance as provider of Mediterranean crude to Central Europe went into history. Very few analysts remember of cost competitiveness of, for example, Libyan crude at Danube / Central Europe market that was argued during 1980's. It might happen that forthcoming or ongoing privatization of oil industry in Serbia and Croatia actualizes such options. Improvements in navigation capa-

bilities of the Suez Channel could add some fresh ideas and opportunities to Central Europe regarding Adria Pipeline and its role.

Conclusions

All in all, energy infrastructure planning throughout Balkans is gaining ground. While still under influence of various single-sided interests it could eventually become colorful and interesting for both Central and Eastern Europe, Black Sea region, Mediterranean players and of course, Balkan nations themselves. Physical openness is pre-determinant of good governance, security and stability. It does not have and does not need to have any particular direction. By definition it is to be multidimensional and facilitative. New technology and new strategic developments in commercial environment have yet to induce corresponding initiatives throughout Balkans.

It is important to underline responsibility of each and any public administration in the region, not only for well being of its own members but for economic development and stability in the region as well as energy security of many other neighboring countries. There is a need for genuine international support focused to enhance good governance in energy matters and responsibility and innovation. Conventional, passive and responsive governance in energy shell not be seen as proper service to domestic public.

Румунски пут ка ЕУ

*Пише: Јон Маковеј**

Румунија је постала земља чланица Европске Уније 1. јануара 2007. и тиме окончала процес започет 90-тих година, што је изазвало огромну трансформацију у свим сегментима наших живота. Тај пут није био лак, али је истовремено представљао и изврсну прилику да се Румунија заиста преуреди и модернизује као права Европска земља.

Пут којим се Румунија кретала у правцу Европске уније званично је отворен 1993. године, потписивањем Европског споразума. Румунија је званично поднела пријаву за придружење Европској унији јуна 1995, а одлука да се отворе преговори о придруживању са Румунијом донета је 1995. на Европском савету у Хелсинкију. Прво од 31 поглавља за преговарање отворено је фебруара 2000. године, а преговори су окончани децембра 2004. Румунија је заједно са Бугарском потписала Споразум о придруживању 25.априла 2005. у Луксембургу и тиме променила свој статус земље кандидата и стекла статус земље у процесу придруживања. Од тог тренутка надаље, Румунија је постала активни посматрач у институцијама ЕУ, којој је омогућено да учествује на заједничким седницама које су обликовале политику и приоритете Уније.

Прекретницу у нашем искуству на путу ка Европској унији претстављала је реформа правног система и сузбијање корупције

Истовремено, процес реформи наставио је не само да испуњава обавезе предузете током преговора, већ је и истрајао у напорима да се обезбеди потпуна спремност Румуније за преузимање својих дужности као држава чланица Уније.

Трансформација Румуније током читавог периода пре придруживања била је огромна. Румунија данас има једну од највиших и најстабилнијих стопа економског раста у Европи, са константних 7% током последњих

*By Ion Macovei**

Romania became a member state of the European Union on 1 January 2007, thus completing a process that started in the '90s, triggering immense transformation in all the sectors of our lives. The road has not been an easy one, but at the same time it represented a great opportunity to really transform and modernize Romania as a true European country.

Romania's road to the EU officially started in 1993, with the signing of the European Agreement. Romania officially submitted its application to join the European Union in June 1995, while the decision to open the accession negotiations with Romania was taken in 1999 at the European Council in Helsinki. The first of the 31 negotiation chapters was opened in February 2000, and the negotiations were completed in December 2004 together with Bulgaria, Romania signed the Accession Treaty on 25 April 2005 in Luxemburg, thus changing its status from candidate country to acces-

A turning point in our experience on the path to the EU was the reform of the judicial system and combating corruption

sion country. From this moment on, Romania became an active observer in the institutions of the EU, and was enabled to take part in the reunions that shaped the policies and priorities of the Union.

At the same time, the process of reforms continued not only to fulfill the commitments undertaken during the negotiations but also to make sure Romania will be fully prepared to take on its duties as member state of the Union.

Romania's transformation during the entire pre-accession period was tremendous. Nowdays, Romania has one of the highest and most constant economic growth rates in Europe, with a constant 7% over the last few years, which is above average for EU countries. The large majority of state owned companies have been privatized and the entire economy is functioning according to the rules of market economy and free competition. New projects are being developed which will turn Romania into one of the biggest opportunities in Europe for investment and business.

A turning point in our experience on the path to the EU was the reform of the justice system and combating corruption. The system inherited in the '90s was flawed and open to corruption, while political influence made public officials practically untouchable when it came to judicial accountability. The situation has changed radically. The judicial system has gone through a deep process of reform which ensures its independence and professionalism. Magistrates do

The Romanian PATH to the EU

неколико година, што је изнад просека за земље Европске уније. Велика већина државних компанија је приватизована и читава привреда функционише у складу са правилима тржишне економије и слободне конкуренције. Развијају се нови пројекти који ће Румунију претворити у једну од највећих прилика за улагање и пословање у Европи.

Прекретницу у нашем искуству на путу ка Европској Унији претстављала је реформа правног система и сузбијање корупције. Систем који је наслеђен 90-тих година био је пун мана и подложан корупцији, док је политички утицај чинио државне званичнике практично недодирљивим када је правна одговорност у питању.

Ова ситуација се радикално изменила. Правни систем је повргнут дубоком процесу реформи који обезбеђује независност и професионализам тог система. Судије више не зазиру од тога да кривично гоне јавне личности и да им суде за дела корупције, без обзира на њихов тренутни или некадашњи положај у систему. Усвојени су нови, строжи закони који прописују контролу богатства јавних званичника и државних руководилаца, али који такође обезбеђују преузимање одговорности за финансирање и транспарентност финансирања политичких странака.

Грађани Румуније су одувек билии изузетно важнан савезник у предузимању оваквих акција, али су такође представљали и главни фокус многих многих јавних кампања против корупције. Борба против корупције не може бити успешна само путем укључивања државних институција; јавност је такође та која треба да учествује у овим кампањама и да их подржи.

Такође је био запажен значајан напредак на пољу заштите деце. Румунија данас има један од најнапреднијих закона у овој области који гарантују заштиту и права деце, укључујући и напуштену децу. Поред тога, посебна пажња придата је правима националних мањина, која су обезбедила њихово активно присуство у политичком, културном и јавном животу.

Као држава чланица ЕУ, Румунија сада има сложен

not "shrink" anymore from prosecuting and judging public figures for acts of corruption, regardless of their present or past ranking in the system. New, tougher laws were adopted, regulating the control of wealth of public officials and dignitaries, but also ensuring the accountability and transparency of the financing of political parties.

The Romanian citizens have always been a very important ally in these actions, but also the main focus of many public anti-corruption campaigns. Fighting corruption cannot be successful only by way of the involvement of public institutions; it is also the public that has to take part in such compaigns and support them.

Notable progress was also registered in the field of child protection. Nowdays, Romania has one of the most advanced legislations in this field, guaranteeing the protection of children, including abandoned children. Also, special attention was granted to the rights of national minorities, ensuring their active presence in the political, cultural and public life.

As a member state of the EU, Romania now has a complex task. It must ensure complete and successful integration into the EU, on the level of its mechanisms and functioning, so that Romanian citizens could make the best of Romania's new status. That is why Romania is determined in its intention to maintain the pace of reforms, demonstrate and prove the same determination and pragmatism as it did before 2007 in addressing future challenges. At the same time,

задатак. Она мора да обезбеди пуну и успешну интеграцију у Европску унију, на нивоу својих механизама и начина функционисања, како би грађани Румуније могли да на најбољи начин искористе нови статус своје земље. Зато је Румунија одлучна у својој намери да одржи темпо реформи, покаже и докаже исту решеност и прагматичност у излажењу на крај са будућим изазовима као и пре 2007. године. Истовремено, Румунија ће дати свој допринос пројектима Европске уније и главним темама на дневном реду њених институција, као што су енергетика, будућност Европе, имиграција или спољна и безбедносна политика.

Ових дана славимо 50 година од потписивања Римског споразума којм је основана Европска економска заједница, а која је представљала претечу данашње Европске уније. Румунија се такође придружује овој прослави, која за нас има двоструки значај: слављење Европе, њене разноликости и солидарности, али и поновно уједињење Европе, повратак у породицу којој смо одувек припадали. Када су споразуми потписани, политички контекст Европе био је под утицајем сећања на рат. Половина Европе је била иза Гвоздене завесе, док је друга половина и даље покушавала да се избори са болним догађајима из недавне прошлости. Из тог разлога ми данас имамо обавезу да учинимо европски пројекат успешним, јер је то пројекат који не само што је ујединио народе различитих вера и традиција, већ је и изазвао најважније демократске промене у Европи.

Пошто смо се из прве руке уверили у позитивне резултате проширења Европске уније, подржавамо снажну и јасну европску перспективу држава Западног Балкана, са посебним нагласком на Србији која је наш сусед и дуогодишњи пријатељ. Просперитетна Србија, чврсто на свом путу ка Европској унији, пружиће кључни допринос свеукупној стабилности и безбедности на читавој територији Западног Балкана.

Током свог пута ка испуњавању услова за пуноправно чланство у Европској унији, за Србију је важно да искористи широк спектар механизама и политика који јој стоје на располагању. Одличан пример за то је нови Механизам за претприступну помоћ (ИПА).

Драго ми је што могу да поменем да је један од програма спроведених у оквиру ових механизама и Програм прекограничне сарадње Србија-Румунија, са укупним буџетом од преко 50 милиона евра, у корист кога је Румунија доделила 33 милиона евра. Овај програм се фокусира на повећање свеукупне привредне конкурентности у пограничном подручју и на унапређење квалитета живота у пограничним заједницама. Обука за спровођење овог програма је већ увелико почела да се примењује и ја сам уверен да ће наша сарадња уродити плодом.

Из властитог искуства смо научили да постоје барем две ствари које су сигурне када су европске интеграције у питању. Прва ствар је да тај процес захтева изузетно много упорности и труда, како од стране државе кандидата, тако и од стране саме Европске уније. Друга ствар је да су резултати који следе итекако вредни труда.

*Аутор је амбасадор Румуније у Београду

Romania will give its contribution to the projects of the EU and the main topics on its agenda such as energy, the future of Europe, immigration or foreign and security policy.

Now, we are celebrating 50 years since the signing of the Treaty of Rome that has established the European Economic Community, the precursor of present day EU. Romania will

join this celebration as well, which for us has a double significance: celebrating Europe, its diversity and solidarity, but also the reunification of Europe, the return in to a family which we have always belonged to. When the treaties were signed, the political context of Europe was affected by the memories of the war. One half of Europe was behind the Iron Curtain, whereas the other was still trying to come to terms with the painful events from the recent past. For this reason we have the obligation today to make the European project work, because it is the project which not only brought peoples of different religions and traditions together, but also triggered the most important democratic changes in Europe.

Having seen first hand the positive results of EU enlargement, we support a strong and clear European perspective for the states of the Western Balkans, with a special emphasis on Serbia, our neighbor and long-standing friend. A prosperous Serbia, firmly marching on its path to the EU, will make a key contribution to the overall stability and security of the entire Western Balkans area.

Throughout its European par course, it is important for Serbia to make the best use of the wide array of EU instruments and policies available to it. An excellent example is the new Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA).

I am glad to mention that one of the programmes carried out in this framework is the Serbia-Romania Cross-Border Cooperation Programme, with an overall budget of over 50 million Euros, to which Romania allocated 33 million Euros. Its focus is on increasing the overall competitiveness of the economy in the border area and on the improvement of the quality of life for the border communities. The programming exercise is well on its way and I am confident that the cooperation will be fruitful.

From our own experience we have learned that there are at least two things that are certain about European integration. The first is that it requires a lot of determination and effort, both from the candidate state and from the EU as well. The second is that the results are well worth it.

* Ambassador of the Romania in Belgrade

Пет година Савета НАТО-РУСИЈА

*By Sergey Utkin, PhD **

*Пише: др Сергеј Уткин**

Прича о односу између НАТО-а и Русије никада није била бајка, али је понекад била попут хорор филма. Током хладног рата НАТО је представљао главно страшило које је коришћено како би се совјетски народ константно држао у страху од Запада. Са друге стране гвоздене завесе одређени политичари у земљама НАТО-а никада нису пропуштали да представљају СССР као царство зла и огромну претњу. Обе стране су износиле свој властити импресивни низ аргумената како би доказале да су њихови страхови оправдани и разумни. Као и у сваком хорор филму, поента свега било је застрашивање. Та снажна емоција чинила је неважном чињеницу да ли је претња стварна или измишљена. Имиџ НАТО-а у СССР, као и имиџ совјетске Русије у земљама НАТО-а изграђени су као митови. Ово се могло показати делотворним током хладног рата, када је идеолошка игра могла делимично да разводни потенцијал за директан сукоб. Али управо је ова митолошка природа допринела да међусобне сумње опстану током бурних деведесетих и да утру пут у 21. век.

Почеци

Од распада Совјетског Савеза НАТО и Русија су много пута покушали да изграде стабилно и искрено партнерство. Почевши од Североатлантског савета за сарадњу (сада познатог као Савет евроатлантског партнерства) и програма Партнерство за мир, практична сарадња могла је да буде подстакнута Оснивачким актом НАТО-Русија, потписаним 1997. Оснивачким актом је оформљен Стални заједнички савет као механизам за консултације, координацију, па чак и за заједничко доношење одлука. Велики број задатака који обећавају,

The story of NATO-Russia relationship was never a fairytale but sometimes a horror movie. During the Cold War NATO was a major scarecrow used to keep the Soviet people afraid of the West. On the other side of the Iron Curtain, certain politicians in NATO countries never stopped short of picturing the USSR as an Evil Empire and a major threat. Both sides had their own impressive bunch of arguments to prove that their fears are reasonable. As in any horror movie, the whole thing was about being scared. The strong emotion made it irrelevant whether the threat was real or fictional. The image of NATO in the USSR and the image of Soviet Russia in NATO countries were both constructed as myths. This could be good during the Cold War, when ideological game could partly dilute the potential for a direct fight. But it was this mythological nature that helped the mutual suspiciousness to survive in the turbulent 90s and to pave its way to the 21st century.

The early years

Since the collapse of the Soviet Union NATO and Russia has made a number of attempts to build a stable genuine partnership. Starting from the North Atlantic Cooperation Council (now known as Euro-Atlantic Partnership Council) and "Partnership for Peace" programme, practical cooperation could have been spurred by the NATO-Russia Founding Act, signed in 1997. The Founding Act created a Permanent Joint Council as a mechanism for consultations, coordination and even for joint decision-making. A number of promising tasks, including peacekeeping, non-proliferation, air traffic safety, theatre missile defence, fight against terrorism and drug trafficking were listed as priorities for NATO and Russia to deal with.

NATO's campaign against the regime of Milosevic in 1999 influenced greatly the process of reconciliation between the Alliance and Russia. The myth of an evil NATO never left the minds of Russian conservatives. For them, NATO taking a decision to use military force without a precise UN Security Council Resolution was a dream coming true – a final proof of their hard-line position. The controversy around

Five years of the NATO-Russia Council

укључујући очување мира, неширење оружја за масовно уништење, безбедност ваздушног саобраћаја, противракетна одбрана, борба против тероризма и кријумчарење дроге наведени су као приоритети којима НАТО и Русија треба да се позабаве.
Акција НАТО-а против режима Слободана Милошевића 1999. веома је утицала на процес помирења. Мит о НАТО-у као злу никада није напустио умове руских конзервативаца. За њих је одлука НАТО-а да примени војну силу без прецизне резолуције Савета безбедности УН представљала остварење сна – коначни доказ њиховог тврдокорног става. Контроверзе око кампање на Косову још увек представљају непобедив аргумент који квари било какав јавни дијалог о односима НАТО-а и Русије.

Нови почетак

На срећу, у политици ниједно захлађење у односима не може да траје вечно. Владимир Путин је дошао на власт у Русији. Врхунац погоршања односа достигнут 1999. године сада је припадао претходној епохи. Нови председник је показао спремност да успостави ближу сарадњу са Западом. Напади 11. септембра само су допринели овом тренду и учинили борбу против тероризма примарним задатком читавог цивилизованог

Сарадња је очигледно у пуном јеку, али је исто тако очигледно да још није открила свој пуни потенцијал

света. Ниједна постојећа структура није могла да допринесе овом новоствореном јединству боље него НАТО. У том тренутку од кључног значаја је било укључити Русију у тај процес. Формирање Савета НАТО-Русија (НРЦ), који је проглашен у Риму 28. маја 2002, представљало је симболичан корак у твом правцу. Док је Савет НАТО-Русија био у оснивању, од кључног значаја је било доказати да то не представља пуку промену назива бившег Сталног заједничког савета. Пронађена је нужна формула за нов квалитет тог односа: сада то више није било 19 плус један (земље НАТО-а плус Русија), већ 20 земаља НАТО-а заједно са Русијом у равноправном статусу. Ова формула могла је да остане само реторичка фраза без стварне садржине. Али 2002. године политичка воља, која је тако често одсутна када је најнеопходнија, била је на месту. Тадашњи генерални секретар НАТО-а Џорџ Робертсон присећа се како је био веома свестан чињенице да би састанак у Риму могао да остане изолован догађај који ће ускоро бити заборављен, те је био упоран у подсећању лидера дотичних земаља на обећање дато поводом ефикасне сарадње.
Сада, на петогодишњицу постојања Савета НАТО-Русија, можемо да оценимо шта је постигнуто а шта не.

Постигнућа

Велики број сталних радних група бави се одређеним пољима сарадње између НАТО-а и Русије (ове области сарадње већином се подударају са онима предвиђеним у Оснивачком акту из 1997). Сама чињеница да ове радне

Kosovo campaign is still an unbeatable argument souring any public dialogue on NATO-Russia relations.

New beginning

Fortunately, in politics no stalemate may last forever. In the year 2000 Vladimir Putin has come to power in Russia. The down peak of 1999 was now a part of a previous epoque. The new president showed his readiness to establish closer cooperation with the West. The attacks of 9-11 contributed to this trend, making a united front against terrorism a pri-

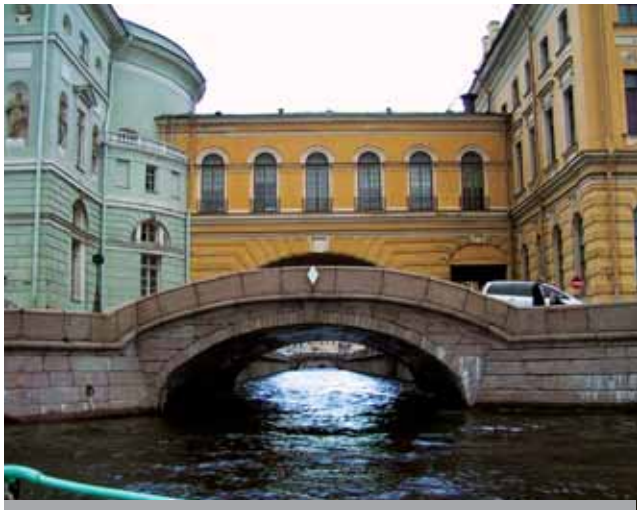

Санкт Петербург - Saint Petersburg

mary task for the civilization. No structure in place could serve this newly emerging unity better than NATO. At that moment it was vital to get Russia on board. The creation of the NATO-Russia Council (NRC), proclaimed in Rome on May 28th, 2002 was a symbolic step in this direction.
As the NRC has been established, it was crucial to prove that it is not a mere change of the name of what was formerly the Permanent Joint Council. The necessary formula of the relationship's new quality was found: now it was not 19+1 (NATO countries, then 19, as a bloc + Russia) but 20 – NATO countries together with Russia on the equal basis. This formula could have remained a rhetorical expression without substance. But in 2002 the political will, which is so often absent when needed, was in its place. George Robertson, then NATO Secretary General, recalls that he was well aware that the Rome meeting may stay as a single event soon to be forgotten and he was persistent in reminding the countries' leaders of the efficient cooperation that they have promised.
Now, in the year of the NRC's 5th birthday we can assess what has been achieved and what hasn't been.

Achievements

A number of permanent working groups dealing with specific fields of NATO-Russia cooperation (these fields mostly correspond with those envisaged in the Founding Act of 1997). The very fact that these working groups presume a constant dialogue between the military of NATO and Russia is an important step forward. Several NATO-Russia exercises allowed to train capabilities for cooperation on the ground both in crisis management with military involvement and

групе подразумевају константан дијалог између војних снага НАТО-а и Русије представља важан корак напред. Неколико заједничких војних вежби НАТО-а и Русије омогућило је увежбавање способности за копнену сарадњу, како у управљању кризном ситуацијом са војним учешћем, тако и у случају ванредног стања и акција спасавања. Обука је увек пожељна, али појачање интензитета вежби уследило је заједно са одлуком руске владе да се повуче из практичне сарадње са НАТО-ом на Балкану, која је у једном тренутку названа најуспешнијим искуством у односима Русије и НАТО-а. Сада највиши облик војне сарадње између партнера представља антитерористичка операција "Активно настојање" у Средоземном мору, у којој, почев од 2006. године, учествују два руска брода.

Авганистан је једна од најважнијих тема за консултације између НАТО-а и Русије. Услед обесхрабрујућег искуства које је имала у погледу Совјетског Савеза, кога се и даље живо сећа, Русија искључује могућност директног укључења у операције у Авганистану. Међутим, Русија је у тој земљи пружила одређену помоћ међународној коалицији под вођством НАТО-а. Споразум о ваздушном мосту омогућава НАТО-у да користи руску теретну авијацију као подршку мисији у Авганистану. У близини Москве НАТО и Русија основали су заједнички центар за борбу против наркотика који се бави проблемом кријумчарења дроге из Авганистана.

Још увек није тако лако превазићи језичке баријере међу члановима те две војске, али све већи број официра Русије и НАТО-а бива укључен у заједничке студијске и истраживачке програме, на тај начин омогућавајући најдрагоценију комуникацију један на један. Од 2002. заједнички центар за преквалификацију Русија-НАТО пружа помоћ пензионисаном особљу у седам руских градова.

У обраћању члановима руске делегације, за НАТО је одувек било важно да се нагласи да савез не представља искључиво војну већ и политичку организацију која има разноврсна поља деловања. Учешће руских научника у Научном програму НАТО-а представља добар начин да се НАТО прикаже као многострана организација. Препознајући чињеницу да би разговор са широм јавношћу могао да помогне у борби против стереотипа из прошлости, Одељење за јавну дипломатију при НАТО-у подржало је огромни пројекат под називом "Скуп НАТО-Русија" – низ предавања, округлих столова и изложби одржаних у девет руских градова 2006. године. Канцеларија за информисање НАТО-а у Москви и Мисија за војну везу напорно раде да унапреде односе између партнера.

Проблеми који треба да се реше

Сарадња НАТО-а и Русије је очигледно у пуном јеку, али је исто тако очигледно да још није открила свој пуни потенцијал. НАТО и Русија су још увек под теретом неколико неразрешених проблема и обе стране су могле да предузму много више како би изашле на крај са њима.

in civil emergency and rescue operations. Training is always good but intensification in exercises went along with the decision by Russian government to withdraw from practical cooperation with NATO in the Balkans, once named the most successful experience in NATO-Russia relations. Now the highest existing form of military cooperation between the partners is the anti-terrorist operation "Active Endeavour" in the Mediterranean, in which two Russian ships take part starting from 2006.

Afghanistan is one of the major topics for NATO-Russia

Москва - Moscow

consultations. Due to the discouraging experience of the Soviet Union, still well remembered, Russia rules out possibility of its direct involvement in the operation in Afghanistan. However, Russia has provided certain assistance to the NATO-led international coalition in the country. An agreement on airlift allows NATO to use Russian cargo aviation to support its Afghan mission. A joint NATO-Russia counter-narcotics centre was established nearby Moscow to deal with the problem of drug-trafficking from Afghanistan.

NATO-Russia cooperation is evidently up and running but it is also obvious that it hasn't yet discovered its full potential

It is still not that easy to overcome the language barrier among the military but nevertheless the growing number of officers from NATO and Russia are being involved in joint study and research programmes, thus, creating the most valuable people-to-people communication. Since 2002 the NATO-Russia centre for retraining provides assistance to retired military personnel in seven Russian cities.

When speaking to Russia, it has been always important for NATO to underline that the Alliance is not a purely military but also a political organization acting in various fields. Participation of Russian scientists in NATO Science Programme is a good way to show a multifaceted NATO. Recognizing that talking to a wider public could help to battle stereotypes of the past, NATO Public Diplomacy Division supported a huge project of "NATO-Russia Rally" – a series of lectures, roundtables and exhibitions that were held in

Унутрашњи политички развој Русије није мировао од 2002 године. Док је председник Путин предузимао неколико контроверзних корака и зграбио власт у своје руке, Запад је појачао критике уперене против руских власти. Што више власти имате, то се више плашите да је не изгубите. Путинова администрација се поново осећала као да гледа хорор филм о вечито непријатељски настројеном Западу. Стари митови су поново постали важећи за политичаре и то је све више тренд како се ближе председнички избори у Русији.

Русија је одувек била осетљива по питању проширења НАТО-а. Представа чудовишне алијансе како долази на границе Русије потиче од совјетских карикатура и још је увек употребљава конзервативна струја. Када Грузија и Украјина почну да говоре о уласку у НАТО, чак и они посматрачи који су припадници умерене струје у Русији постану забринути. Ова узнемиреност би се могла окарактерисати као неоснована, али је сасвим разумљиво да једна земља не жели да њени суседи припадају једној војној структури, чији ова земља сама (како већина стручњака сматра) никада неће постати члан.

Русија жели да НАТО усвоји Споразум о конвенционалним оружаним снагама у Европи (ЦФЕ) који одређује степен оружаних снага које треба да буду распоређене у земље Европске уније. А што се тиче земаља НАТО-а, оне одбијају да отпочну процес ратификације све док Русија и даље држи своју миротворну јединицу од 1.500 припадника у функцији обезбеђивања залиха наоружања у трансдинарском региону Молдавије.

Преговори НАТО-а и Русије о противракетној одбрани доживели су значајан напредак, али су сада заустављени пошто САД развија план да распореди одређене јединице своје антибалистичке ракетне одбране у Пољску и Чешку. За руске политичаре постало је уобичајено да изједначују НАТО и САД. Када би дошло до напетости у односима између Русије и САД, тешко да би односи са НАТО-ом цветали. Раду Савета НАТО-Русија недостаје транспарентност. Савет је и даље попут црне кутије. Није нимало лако сазнати шта се дешава унутар кутије, а о ефикасности унутрашњих процеса може се судити само по исходу.

Формирање Савета помогло је да сарадња између НАТО-а и Русије постане свакодневна рутина, неопходна како би партнери могли да испуњавају међусобне захтеве и потребе. Одређено захлађење у односима ће, надамо се, бити окончано након председничких избора у Русији и Америци који треба да буду одржани 2008. године у обе ове земље. Митови су можда изузетно присутни у умовима обичних људи, али стваран свет обично има тенденцију да их превлада, а у стварном свету Русија и НАТО имају много заједничких циљева које треба да остваре.

**Аутор је млађи истраживач при Институту светске економије и међународних односа (Руска академија наука), председник Удружења младих Русије за евроатлантску сарадњу.*

nine cities of Russia in 2006. NATO Information Office in Moscow and Military Liaison Mission are working hard to improve relations between the partners.

Problems to be solved

NATO-Russia cooperation is evidently up and running but it is also obvious that it hasn't yet discovered its full potential. NATO-Russia relations still carry a burden of several unsolved problems and both sides could have done much more to cope with them.

Russian internal political development didn't stand still since 2002. As President Putin has made a number of controversial steps, grabbing power in his hands, the West reinforced its critics of Russian authorities. The more power you have, the more you have the fear of losing it. Putin's administration again felt itself seeing a horror movie about ever-hostile West. The old myths have again become relevant for politicians and ever more so as the presidential elections in Russia are getting closer.

Russia was always sensitive to the NATO enlargement. An image of a monstrous Alliance coming to Russia's borders has its source in Soviet caricatures and is still employed by conservatives. When Georgia and Ukraine start talking about joining NATO, even the moderate Russian observers get worried. One may criticize this anxiety as groundless but it's quite understandable that a country doesn't want its neighbors to be inside a military-related structure, of which this country itself will "always" (as most of the experts think) be outside.

Russia wants NATO to ratify the Treaty on Conventional Armed Forces in Europe (CFE) that stipulates levels of armed forces deployed in European countries. NATO countries, on their part, refuse to start ratification until Russia keeps its 1500-strong peacekeeping group, guarding the armory stockpiles in Transdniestrian region of Moldova.

The NATO-Russia negotiations on Theatre Missile Defence experienced significant progress but now got stalled as the US develops its plan of placing parts of its Anti-Ballistic Missile Defence in Poland and Czech Republic. It has got a common place for Russian politicians to put a sign of equality between NATO and the US. If Russia's relations with the US got tense, the relations with NATO will hardly flourish.

The work of the NATO-Russia Council lacks transparency. The Council is staying as a black box. It's not at all easy to find out what is going on inside the box and one can judge the efficiency of internal process only by the outcome.

The creation of the NRC helped NATO-Russia cooperation to emerge as a day-to-day routine, indispensable for partners to accommodate to each other. A certain setback is hopefully to come to an end after the Russian and the US presidential elections, both to be held in 2008. Myths may be strong in the minds of people but the real world eventually tends to win over them and in the real world Russia and NATO have plenty of goals to achieve together.

** Junior Researcher in the Institute of World Economy and International Relations (Russian Academy of Sciences), President of the Russian Youth Association for Euro-Atlantic Cooperation.*

Древна, али МОДЕРНА

Древна, али модерна Италија дели своју северну алпску границу са Француском и Швајцарском, Аустријом и Словенијом. Независне државе Сан Марино и Ватикан представљају енклаве унутар италијанске територије, док Campione d`Italia представља италијанску енклаву у Швајцарској.

Главни град Италије, Рим, одувек је представљао историјски значајан светски град, нарочито језгро античког Рима и католичке цркве.

Италија је била подељена на много независних држава и често је била под влашћу иностраних сила пре уједињења које је установило Италију као независну државу-нацију по први пут у њеној историји. Током периода под владавином италијанске монархије и за време светских ратова Италија је проживела много оружаних сукоба, али стабилност је поново успостављена после формирања Републике Италије.

Данас је Италија високо развијена земља са висином бруто националног дохотка на седмом месту у свету и са Индексом људског развоја рангираним на 17 месту у свету. Она је чланица групе Г8 и земља оснивач заједнице која се сада назива Европска унија (пошто је потписала Римски споразум 1957. године). Неки је сматрају великом силом. Почевши од 1. Јануара 2007 Италија је привремени члан Савета безбедности Уједињених нација.

Историја

Ископине широм Италије изнеле су на видело доказе о присуству људи у Италији који потичу још из палеолитског периода (старог каменог доба), пре неких 200.000 година. Током себоа Грка које су се одвијале још 600 године пре Христа, многи школовани Грци (припадници интелектуалних кругова) мигрирали су

Italy shares its northern alpine boundary with France, Switzerland, Austria and Slovenia. The independent countries of San Marino and the Vatican City are enclaves within Italian territory, while Campione d'Italia is an Italian exclave in Switzerland.

Its capital Rome has been a historically important world city, especially as the core of ancient Rome and the Roman Catholic Church.

Italy was divided into many independent states and often experienced foreign domination before the Italian unification, that created Italy as an independent nation-state for the first time in its history, took place. During the period under the Italian monarchy and during the world wars Italy experienced much conflict, but stability was restored after the creation of the Italian Republic.

Today, Italy is a highly-developed country with the 7th-highest GDP and the 17th-highest Human Development Index rating in the world. It is a member of the G8 and a founding member of what is now the European Union (having signed the Treaty of Rome in 1957). It is considered by some as a great power.[2] Starting from January 1, 2007, Italy is a non-permanent member of the UN Security Council.

History

Excavations throughout Italy have unearthed proof of humans presence in Italy dating back to the Palaeolithic period (the "Old Stone Age") some 200,000 years ago.Greek migrations as early as 600 BC saw many Greek intelligentsia migrate to Western Europe — especially to Italy, including Pythagoras who built his University at Crotone, Calabria, Italy.

Ancient, yet MODERN

у Западну Европу – нарочито у Италијум укључујући и Питагору који је изградио свој Универзитет у Кротони, област Калабрија у Италији.

Италија која је вековима претстављала центар римске цивилизације, изгубила је своје јединство након распада Римског царства и услед бројиних инвазија варварских племена које су уследиле недуго потом.

Ситуација у којој је живело становништво и стање у привреди су полако почели да се поправљају после 1000, услед препорода градова (који су се политички организовали у комуне), трговине, уметности и привреде. Црна смрт (куга) која је завладала 1348. године задала је страшан ударац Италији, што је за последицу имало смрт једне трећине становништва услед те болести. Опоравак од те катастрофе довео је до поновног оживљавања и препорода градова, трговине, уметности и привреде, што је изузетно подстакло наредну фазу хуманизма и ренесансе која је уследила у 15 и 16 веку, када се Италија повратила у сам центар западне цивилизације вршећи снажан утицај на друге европске земље.

Након једног века у току којег су италијанске државе и кнежевине унутар тог издељеног система биле у стању да одрже релативну независност и равнотежу моћи на полуострву, 1494. је француски краљ Чарлс Осми започео прву у серији надметања између Француске и Шпаније

Главни (и највећи) град	Рим 41°54 Север 12°29 Исток
Званични језици	италијански (de facto)[1]
Влада / Уређење	Парламентарна Република
- Председник	Ђорђо Наполитано
- Премијер	Романо Проди
Оснивање	
- Уједињење	17. Март 1861.
- Република	2. Јуне 1946.
Улазак у Европску унију	25. Март, 1957. (земља оснивач)
Површина	
- Укупно	301,318 км² (71.) 116,346.5 квадратних миља
Становништво	
- процене из јуна 2006	58,133,509 (22.)
- Густина насељености	195/км² (54.)
БНП (ППП)	процене из 2006.
- Укупно	$1.727 билиона (8.)
- По глави становника	$29,700 (21.)
Валута	Еуро (€)
Интернет ТЛД (домен највишег нивоа)	.it
Позивни број	+39
[1] Француски је други званични језик у области Долина Аоста; немачки је други званични језик у месту Трентино-јужни Тирол.	

Centre of the Roman civilisation for centuries, Italy lost its unity after the collapse of the Roman Empire and subsequent barbarian invasions.

Population and economy started slowly to pick up after 1000, with the resurgence of cities (which organised themselves politically in Comuni), trade, arts and literature. The Black Death in 1348 inflicted a terrible blow to Italy, resulting in one third of the population killed by the disease. The recovery from the disaster led to a new resurgence of cities, trade and economy which greatly stimulated the successive phase of the Humanism and Renaissance (15th-16th centuries) when Italy again returned to be the centre of Western civilization, strongly influencing the other European countries.

After a century where the fragmented system of Italian states and principalities were able to maintain a relative independence and a balance of power in the peninsula, in 1494 the French king Charles VIII opened the first of a series of a competition between France and Spain for the possession of the country. Ultimately Spain prevailed and for almost two centuries became the hegemon in Italy. The holy alliance between reactionary Habsburg Spain and the Holy See resulted in the systematic persecution of any Protestant movement, with the result that Italy remained a Catholic country with marginal Protestant presence.

Austria succeeded Spain as hegemon in Italy after the Peace of Utrecht (1713), having acquired the State of Milan and the Kingdom of Naples. The Austrian domination, thanks also to the Enlightenment embraced by Habsburgic emperors,

за власт и поседовање ове земље. Коначно је Шпанија превладала и постала владар Италије више од два века. Свети савез између реакционарне Шпаније под влашћу Хабсбурговаца и Свете столице (Ватикана) за последицу је имао систематски прогон било каквог протестантског покрета што је резултирало у чињеници да је Италија остала католичка држава са незнатним присуством протестаната.

Аустрија је наследила Шпанију као владар Италије после потписивања Утрехтског мира (1713), задобивши државу Милан и краљевину Напуљ. Аустријска владавина је такође захваљујући Просветитељству које су Хабсбуршки цареви здушно пригрлили, представљала знатно побољшање у односу на шпанску владавину. Северни део Италије, који је био под директном контролом Беча, поново је повратио привредну динамичност и интелектуални жар, те унапредио своју ситуацију и положај.

Француска револуција и Наполеонови ратови (1796-1815.) унели су савремене идеје о једнакости, демократији, праву и нацији. Ово полуострво није претстављало главно бојно поље као што је то био случај у прошлости, али је Наполеон (рођен на Корзици 1769, годину дана након одвајања острва од Ђенове и уступања истог Француској) потпуно изменио политичку мапу Италије, уништивши 1799. Млетачку Републику, која никада није повратила своју независност. Државе које је основао Наполеон уз подршку мањинских групација Италијанских патриота биле су кратког даха и нису преживеле пораз француског цара 1815. године.

Рестаурација (период обнове) поново је успоставила све државе које су постојале пре Револуције са изузетком Млетачке Републике (која је од тог тренутка надаље била под контролом Аустрије) и Републике Ђенове (под владавином Савојске династије). Међутим, Наполеону припада заслуга оснивања првог националног покрета за уједињење и независност. Иако састављени од малих групица уз готово никакав додир са широким народним масама, Италијанске патриоте и либерали организовали су неколико устанака у деценијама које су претходиле 1860 години. Мацини и Гарибалди су представљали реформисте који су били највише економски орјентисани у корист осиромашеног народа. Од 1848 године надаље италијанске патриоте је мање-више отворено подржавао Виторио Емануел Други, краљ Сардиније, који је свој грб украсио Итаијанском тробојницом посветивши напоре Савојске династије уједињењу Италије.

Индустријализација и модернизација, бар је то био случај у северном делу земље, отпочела је последњих година 19 века под протекционистичким режимом (заштите спољне трговине). У међувремену је југ стагнирао услед пренасељености и недовољне развијености, што је приморало милионе људи да почну да траже запослење и боље услове живота у иностранству. Ово је трајало до 1970 године. Прорачунато је да се више од 26 милиона Италијана иселило у Француску, Немачку, Швајцарску, Сједињене Државе, Аргентину, Бразил и Аустралију.

Демократија је направила своје прве кораке почетком 20 века. Доношењем Албертинског закона из 1848. године

was a considerable improvement upon the Spanish one. The northern part of Italy, under the direct control of Vienna, again recovered economic dynamism and intellectual fervour, had improved its situation.

The French Revolution and the Napoleonic War (1796-1815) introduced the modern ideas of equality, democracy, law and nation. The peninsula was not a main battle field as in the past but Napoleon (born in Corsica in 1769, one year after the cession of the island from Genoa to France) changed completely its political map, destroying in 1799 the Republic of Venice, which never recovered its independence. The states founded by Napoleon with the support of minority groups of Italian patriots were short-lived and did not survive the defeat of the French Emperor in 1815.

The Restoration had all the pre-Revolution states restored with the exception of the Republic of Venice (forthwith under Austrian control) and the Republic of Genoa (under Savoy domination). Napoleon had nevertheless the merit

Capital (and largest city)	Rome 41°54N 12°29E
Official languages	Italian1 (de facto)
Government	Parliamentary Republic
- President	Giorgio Napolitano
- Prime Minister	Romano Prodi
Formation	
- Unification	17 March 1861
- Republic	2 June 1946
Accession to EU	March 25, 1957 (founding member)
Area	
- Total	301,318 km² (71st) 116,346.5 sq mi
Population	
- June 2006 estimate	58,133,509 (22nd)
- Density	195/km² (54th) 499.4/sq mi
GDP (PPP)	2006 estimate
- Total	$1.727 trillion (8th)
- Per capita	$29,700 (21st)
Currency	Euro (€)2 (EUR)
Internet TLD	.it3
Calling code	+39
1 French is co-official in the Aosta Valley; German is co-official in Trentino-South Tyrol.	

обезбеђене су основне слободе, али је изборни закон искључивао необразоване и људе лишене имања из процеса гласања. Тек 1913. године мушкарцима је било дозвољено опште право гласа. Социјалистичка партија постала је главна политичка странка, надмашивши традиционалне либералне и конзервативне организације. Кретање у правцу модерне либералне демократије прекинуто је трагедијом коју је представљао Први светски рат (1915-1918.), у коме се Италија борила заједно са Француском и Великом Британијом. Италија је успела да савлада и однесе победу над Аустро-Угарским царством, новембра 1918. године, освојивши Трентино, Јужни Тирол, Трст и Истру, поред Фиуме (Ријеке) и неколико територија на Далматинској обали и задобивши поштовање као међународна сила, али је становништво морало да плати високу цену у погледу људских живота и социјалне ситуације. Последице рата биле су више

од 600.000 погинулих, инфлација и незапосленост, економска и политичка нестабилност, што је коначно допринело пружању подршке фашистичком покрету да освоји власт 1922. године, уз прећутну подршку краља Виториа Емануела Трећег који је страховао од избијања грађанског рата и револуције.

Фашистички диктаторски режим Бенита Мусолинија трајао је од 1922. до 1943, али се првих година Мусолини трудио да одржи спољашњи привид либералне демократије. Након што су намештени избори 1942.

to give birth to the first national movement for unity and independence. Albeit formed by small groups with almost no contact with the masses, the Italian patriots and liberals staged several uprisings in the decades up to 1860. Mazzini and Garibaldi were the most economical reformists for the impoverished masses. From 1848 onwards the Italian patriots were more or less openly supported by Vittorio Emanuele II, the king of Sardinia, who put his arms in the Italian tricolour dedicating the House of Savoy to the Italian unity.

Industrialisation and modernisation, at least in the northern portion of the country, started in the last part of the 19th century under a protectionist regime. The south, in the meanwhile, stagnated under overpopulation and underdevelopment, so forcing millions of people to search for employment and better conditions of life abroad. This lasted until 1970. It is calculated that more than 26 million Italians migrated to France, Germany, Switzerland, United States, Argentina, Brazil and Australia.

Democracy moved its first steps at the beginning of the 20th century. The Statuto Albertino of 1848 provided for basic freedoms, but the electoral laws excluded the disposed and the uneducated from voting. Only in 1913 male universal suffrage was allowed. The Socialist Party resulted the main political party, outclassing the traditional liberal and conservative organisations. The path to a modern liberal democracy was interrupted by the tragedy of the First World War (1915-1918), which Italy fought along with France and the United Kingdom. Italy was able to beat the Austrian-Hungarian Empire in November 1918. It obtained Trentino, South Tyrol, Trieste and Istria, besides Fiume and few territories on the Dalmatian coast (Zara), gaining respect as an international power, but the population had to pay a heavy human and social price. The war produced more than 600,000 dead, inflation and unemployment, economic and political instability, which in the end favoured the Fascist movement to seize power in 1922 with the tacit support of King Vittorio Emanuele III, who feared civil war and revolution.

The fascist dictatorship of Benito Mussolini lasted from 1922 to 1943 but in the first years Mussolini maintained the appearance of a liberal democracy. After rigged elections in 1924 gave to Fascism and its conservative allies an absolute majority in Parliament, Mussolini cancelled all democratic liberties on January 3, 1925. He then proceeded to establish a totalitarian state. Political parties were banned, independent trade unions were closed. The only permitted party was the National Fascist Party. Mussolini realised a pact with the Holy See, resulting in the rebirth of an independent state of the Vatican for the Catholic Church in the heart of Rome. In 1935 he declared war on Ethiopia on a pretext. Ethiopia was subjugated in few months. This resulted in the alienation of Italy from its traditional allies, France and the United Kingdom, and its nearing to Nazi Germany. A first pact with Germany was concluded in 1936 and then in 1938 (the Pact of Steel).

In April 1939 Italy occupied Albania. Italy entered in war in June 1940 when France was almost defeated. Italy invaded Greece in October 1940 via Albania but after a few days was forced to withdraw.

обезбедили апсолутну већинску подршку фашистчког режима и његових конзервативних савезника, Мусолини је укинуо све демократске слободе 3. јануара 1925. Затим је предузео на себе изградњу тоталитарне државе. Забрањено је деловање политичких странака, а независни раднички синдикати су затворени. Једина странка којој је дозвољено деловање била је Национална фашистичка партија. Мусолини је склопио пакт са Светом Столицом, што је за последицу имало препород независне државе Ватикан, седишта католичке цркве у срцу Рима. Године 1935. објавио је рат Етиопији која је покорена у року од неколико месеци. Ово је резултирало удаљавањем Италије од њених традиционалних савезника, Француске и САД и њеним приближавањем нацистичкој Немачкој. Први пакт са Немачком је склопљен 1936, а затим поново 1938. (Челични пакт).

Априла 1939. Италија је окупирала Албанију, а у Други светски рат ступила јуна 1940, када је Француска била готово поражена. Италија је извршила инвазију на Грчку октобра 1940. преко Албаније, али је након неколико дана била присиљена да се повуче.

Након неколико пораза, на Италију је извршена инвазија у мају 1943. године. Јула 1943. краљ Виторио Емануел Трећи извршио је војни удар против Мусолинија и дао да се ухапси. Септембра 1943. Италија се предала. Одмах ју је заузела Немачка и готово две године та земља је била подељена и постала је бојно поље. Земља је ослобођена после народног устанка 25. априла 1945. (тзв. 'Либерационе).

Виторио Емануел је препустио престо свом сину Умберту Другом, који је пак поново био суочен са могућношћу избијања грађанског рата. Италија је постала република после објављивања резултата народног референдума одржаног 2 јуна 1946, дана који се од тада прославља као Дан Републике. Републикански Устав је одобрен и ступио је на снагу 1 јануара 1948, укључујући привремену меру по којој је свим мушким представницима Савојске династије забрањен улаз у Италију. Ова одредба је исправљена 2002. године.

Државна управа и политика

Уставом Италије из 1948. године установљен је дводомни парламент , састављен од Дома заменика и Сената, одвојеног судства и једног извршног огранка који сачињавају Савет министара тј. кабинет, предвођени премијером.

Председника Републике Италије бира парламент на седам година који заседа заједно са малим бројем регионалних посланика. Председник именује премијера, који предлаже друге министре (који су формално наименовани од стране председника). Савет министара мора да задржи подршку (фидуциа) оба дома.

Горњи и Доњи дом парламента директно бира народ путем једног сложеног изборног система (последњи измењен и допуњен 2006. године) у коме се комбинују сразмерно заступање и већинске премије за највећу коалицију (Дом). Изборни систем у Сенату се заснива на регионалном заступању. Током избора 2006. године, разлика између две конкурентне коалиције износила је неколико хиљада

After several defeats, Italy was invaded in May 1943. In July 1943 King Vittorio Emanuele III staged a coup d'etat against Mussolini, having him arrested. In September 1943 Italy surrendered. It was immediately invaded by Germany and for nearly two years the country was divided and became a battlefield. The country was liberated by a national uprising on 25 April 1945 (the Liberazione).

Vittorio Emanuele gave up the throne to his son Umberto II who again faced the possibility of civil war. Italy became a Republic after the result of a popular referendum held on 2 June 1946, a day since then celebrated as Republic Day. The Republican Constitution was approved and entered into force on 1 January 1948, including a provisional measure banning all male members of the house of Savoy from Italy. This stipulation was redressed in 2002.

Government and politics

The 1948 Constitution of Italy established a bicameral parliament (Parlamento), consisting of a Chamber of Deputies (Camera dei Deputati) and a Senate (Senato della Repubblica), a separate judiciary, and an executive branch composed of a Council of Ministers (cabinet) (Consiglio dei ministri), headed by the prime minister (Presidente del consiglio dei ministri).

The President of the Italian Republic (Presidente della Repubblica) is elected for seven years by the parliament sitting jointly with a small number of regional delegates. The president nominates the prime minister, who proposes the other ministers (formally named by the president). The Council of Ministers must retain the support (fiducia) of both houses.

The houses of parliament are popularly and directly elected through a complex electoral system (latest amendment in 2005) which combines proportional representation with a majority prize for the largest coalition (Chamber). The electoral system in the Senate is based upon regional representation. During the elections in 2006, the two competing coalitions were separated by few thousand votes, and in the Chamber the centre-left coalition (L'Unione; English: The Union) got 345 Deputies against 277 for the centre-right one (Casa delle Libertà; English: House of Freedoms), while in the Senate l'Ulivo got only two Senators more than absolute majority. The Chamber of Deputies has 630 members and the Senate 315 elected senators; in addition, the Senate includes former presidents and appointed senators for life (no more than five) by the President of the Republic according to special constitutional provisions. As of 15 May 2006, there are seven life senators (of which three are former Presidents). Both houses are elected for a maximum of five years, but both may be dissolved by the President before the expiration of their normal term if the Parliament is unable to elect a stable government. In the post war history, this has happened in 1972, 1976, 1979, 1983, 1994 and 1996.

гласова, а у Дому је централна левичарска коалиција (L`Unione – Унија) добила 345 представника наспрам 277 колико је добила централна десничарска коалиција (Casa delle Libertà – Кућа Слобода), док је у Сенату l`Ulivo освојио само два сенатора више од апсолутне већине. Дом заменика броји 630 чланова, а Сенат 315 изабраних сенатора; поред тога, у састав Сената улазе и бивши председници, као и доживотни сенатори (не више од пет) које именује председник републике у складу са посебним уставним одредбама.

Почев од маја 2006 постоји седам доживотних сенатора (од којих су три бивши председници). Оба дома се бирају на максимум од пет година, али председник може да распусти оба Дома пре истека њиховог уобичајеног мандата, уколико парламент није у стању изабере стабилну владу. У новијој послератној историји ово је био случај 1972, 1976, 1979, 1983, 1994. и 1996. године.

Особеност италијанског парламента је чињеница да се могућност заступања даје Италијанима који су трајно настањени у иностранству (више од 2 милиона). Од 630 заменика и 315 сенатора, по дванаесторо, односно шесторо њих је изабрано у четири различте изборне јединице у иностранству. Ови посланици су по први пут изабрани априла 2006. и уживају иста права као и чланови изабрани у Италији. Предлози закона могу да потекну из било ког дома и мора да их усвоји већина у оба дома. Систем правосуђа у Италији је заснован на римском праву које је измењено под утицајем Наполеоновог законика и каснијих законских одредби. Уставни суд Италије влада у складу са усаглашеношћу закона са Уставом и преставља иновацију уведену после Другог светског рата

Сви грађани Италије преко 18 година старости имају право гласа. Међутим, да би гласали за представништво у Сенату, гласачи морају имати најмање 25 година старости.

Становништво

Према последњим прорачунима становништва спроведеним од стране италијанског Бироа за Статистику (ИСТАТ) објављено је да је у Италији 2005. године живело 58,462,375 становника, чинећи је четвртом највећом земљом у Европској унији по броју становника (после Немачке, Француске и Велике Британије), и двадесет другом у свету. Упркос порасту броја становника, Италија убрзано стари. Један од пет становника су пензионери, а ако се ова тенденција старења настави, Италијанска популација би 2050. године могла да буде смањена за четвртину.

Италија је заузима пето место у целој Европи по густини насељености, са 193 особе по километру квадратном. Највећа густина насељености присуна је у северозападној Италији, пошто две (Ломбардија и Пијемонте) од укупно двадесет регија заједно садрже једну четвртину становништва Италије, где приближно 9.4 милиона људи живи у области метрополе Милано. Стопа писмености у Италији је, у целини посматрано, 98%, пошто је школовање обавезно за децу између 6 и 18 година старости.

A peculiarity of the Italian Parliament is the representation given to Italians permanently living abroad (more than 2 million). Among the 630 Deputies and the 315 Senators there are respectively 12 and 6 elected in four distinct foreign constituencies. Those members of Parliament were elected for the first time in April 2006 and they enjoy the same rights as members elected in Italy. Legislative bills may originate in either house and must be passed by a majority in both. The Italian judicial system is based on Roman law modified by the Napoleonic code and later statutes. The Constitutional Court of Italy (Corte Costituzionale) rules on the conformity of laws with the Constitution and is a post-World War II innovation.

All Italian citizens older than 18 can vote. However, to vote for the senate, the voter must be at least 25 or older.

Population

The latest population estimate done by ISTAT (Italian Statistics Office) stated that there were 58,462,375 inhabitants in Italy in 2005, making it the fourth largest population in the European Union (after Germany, France and the United Kingdom), and the 22nd in the world. Despite population growth, Italy is rapidly ageing. 1 in 5 inhabitants are pensioners, and if this ageing trend continues, the Italian population could shrink by a quarter in 2050.

Italy has the 5th highest population density in all of Europe with 193 persons per square kilometre. The highest density

Религија

Католичанство је далеко највећа религија у овој земљи. Иако Католичка црква никада није претстављала државну религију, она и даље игра важну улогу у политичким питањима ове државе, делимчно захваљујући чињеници што је Света Столица смештена у Риму. 87,8% Италијана сматра се католицима, иако се само отприлике једна трећина њих описала као активни верници (36,8%)

Друге хришћанске групације у Италији укључују више од 700.000 источних православних хришћана (1,2%), убрајајући ту и 470.000 нових придошлица и неких 180.000 грчких православаца, 550.000 припадника Пентекосталне и Евангелистичке цркве (0,8%), од којих 400.000 представља чланове Цркве скупштине Божје, 500.000 јеховиних сведока (0,9%), 30.000 валдензијанаца, 25.000 адвентиста седмог дана, 22.000 мормона, 15.000 баптиста (плус неких 5.000 слободних баптиста), 7.000 лутеранаца, 5.000 методиста (удружених са Валдензијанском црквом)

Међутим, најстарију верску мањину представља Јеврејска заједница која обухвата приближно 45.000 Јевреја. Она више није најјача не-хришћанска групација. Штавише, у протеклих две деценије Италија прихвата многе имигранте који надоилазе у таласима из читавог света, а нарочито из источне Европе и северне Африке. Као последица тога, неких 825.000 муслимана (1,4%), од којих је само 50.000 грађана Италије, живи у Италији, као и 110.00 будиста (0,2%), 70.000 скита и 70.000 хиндуса (0,1%).

Економија

Према прорачунима бруто националног дохотка, измереног на основу паритета куповне моћи (ППП), Италија је рангирана као седма највећа привреда у 2006, иза Сједињених Држава, Јапана, Немачке, Кине, Велике Британије и Француске, те четврта по величини у Европи. Према извештајима Организације за економски развој и сарадњу (ОЕЦД), Италија је 2004. године била шести највећи извозник индустријски произведених добара на свету. Овај капиталистички систем привреде остаје подељен на развијени индустријски север, којим доминирају приватне компаније, и слабије развијени пољопривредни југ земље. Италијанска привреда наводно има и "сектор сиве економије" који није укључен у званичне податке.

Већина нових материјала који су неопходни за индустрију и више од 75% енергетских потреба се намирују из увоза. Током претходне деценије Италија је спроводила чврсту буџетску политику како би испунила захтеве економске и монетарне уније, те је извукла корист и профитирала услед ниских каматних стопа и ниских стопа инфлације, Италија је прихватила евро као званичну валуту од његовог увођења 1999. године.

Италија поседује мањи број мултинационалних корпорација светске класе од других привреда сличне величине и обима. Уместо тога, главну привредну снагу ове земље чинила је њена огромна база малих и средњих предузећа.

is in Northwestern Italy, as two regions out of twenty (Lombardia and Piemonte) combined, contain one quarter of the Italian population, where an estimated 9.4 million people live in the metropolitan Milan area[6]. The literacy rate in Italy is 98% overall as school is mandatory for children aged 6 to 18. [4]

Religion

Roman Catholicism is by far the largest religion in the country. Although the Catholic Church has never been the state religion, it still plays a role in the nation's political affairs, partly due to the Holy See's location in Rome. 87.8% of Italians identified as Roman Catholic [10], although only about one-third of these described themselves as active members (36.8%).

Other Christian groups in Italy include more than 700,000 Eastern Orthodox Christians (1.2%) [11], including 470,000 newcomers [12] and some 180,000 Greek Orthodoxes, 550,000 Pentecotals and Evangelicals (0.8%), of which 400,000 members of the Assemblies of God, 500,000 Jehovah's Witnesses (0.9%)[citations needed], 30,000 Waldensians [13], 25,000 Seventh-day Adventists, 22,000 Mormons, 15,000 Baptists (plus some 5,000 Free Baptists), 7,000 Lutherans, 5,000 Methodists (affiliated to the Waldensian Church) [14].

However the most historical religious minority is the Jewish community, comprising roughly 45,000 Jews. It is no longer the strongest non-Christian group. Indeed, in the past two decades, Italy has been receiving many waves of immigrants from all over the world, especially eastern Europe and North Africa. As a result some 825,000 Muslims [15] (1.4%), of which only 50,000 are Italian citizens, live in Italy, as well as 110,000 Buddhists (0.2%) [16], [17] and [18], 70,000 Sikhs [19], 70,000 Hindus (0.1%).

Economy

According to GDP calculations, as measured by purchasing power parity (PPP), Italy is ranked as the 7th largest economy in the world in 2006, behind the United States, Japan, Germany, China, UK, and France, and the fourth largest in Europe. According to the OECD, in 2004 Italy was the world's sixth-largest exporter of manufactured goods. This capitalistic economy remains divided into a developed industrial north, dominated by private companies, and a less developed agricultural south. Italy's economy is supposed to have an "underground" sector that is not included in the official data.

Most new materials needed by industry and more than 75% of energy requirements are imported. Over the past decade, Italy has pursued a tight fiscal policy in order to meet the requirements of the Economic and Monetary Union and has benefited from lower interest and inflation rates. Italy joined the Euro from its conception in 1999.

Italy has a smaller number of world class multinational

Култура

Допринос Италије културном и историјском наслеђу Европе остаје неизмеран. Уствари, Италија до данас представља седиште највећег броја локалитета светске баштине УНЕСКО.

Италија је представљала подстицајну средину за значајне уметничке и интелектуалне покрете који су се ширили широм Европе и даље, укључујући ренесансу и барок. Можда је највеће културно постигнуће Италије садржано у њеном дугом историјском наслеђу, које се често потврђује и вреднује помињањем имена међу којима су и Микеланђело, Леонардо да Винчи, Донателло, Ботичели, Фра Анђелико, Тинторето, Караваџо, Бернини, Тицијан и Рафаело.

Поред уметности, не могу се занемарити ни доприноси које је Италија дала у области књижевности, науке и музике.

Пошто је темељ савременог Италијанског језика установљен подсредством истакнутог песника из Фиренце, Дантеа Алигијерија, чије се најславније дело, Божанска комедија, често сматра најважнијим књижевним изразом насталим у Европи током Средњег века, не постоји несташица прослављених књижевних личности; писци и песници Бокачо, Леопарди, Манцони, Тасо, Лудовико, Ариосто и Петрарка, чије је најпознатије средство изражавања, сонет, осмишљено у Италији. Међу угледне италијанске филозофе спадају и Бруно, Фичино, Макијавели, Вико. Савремени књижевници и нобеловци су и савремени позоришни писац Луиђи Пиранделo (1936), песници Салваторе Квазимодо (1959.) и Еугенио Монтале (1975.), сатириста и писац позоришних комада Дарио Фо (1997.).

У области науке, Галилео Галилеи је учинио значајне помаке у правцу револуције у науци, а Леонардо да Винчи је представљао суштинског човека ренесансе. У друге знамените италијанске научнице и изумитеље се

Војни огранци:	Војска (Есерцито Италиано, ЕИ), Морнарица (Марина Милитаре Италиана, ММИ), Војно Ваздухопловство (Аеронаутица Милитаре Италиана, АМИ), Корпус Карабињера (Цорпо деи Царабиниери, ЦЦ) (2005.)
Војна служба доб и обавеза:	добровољна војна служба; регрутација укинута јануара 2005. (2006.)
Људство расположиво за војну службу	мушкарци доб 18-49: 13,491,260 жене доб 18-49: 12,886,033
Људство способно за војну службу:	мушкарци доб 18-49: 10,963,513 жене доб 18-49: 10,452,189
Количина људства које годишње навршава војно способну доб:	мушкарци доб 18-49: 286,344 женски доб 18-49: 270,099
Војни издаци – постотак бруто националног дохотка:	1.8% (2004.)

corporations than other economies of comparable size. Instead, the country's main economic strength has been its large base of small and medium size companies .

Culture

Italy's contributions to the cultural and historical heritage of Europe remain immense. In fact, Italy is home to the greatest number of UNESCO World Heritage Sites (41) to date.

Italy has been a seminal place for many important artistic and intellectual movements that spread throughout Europe and beyond, including the Renaissance and Baroque. Perhaps Italy's greatest cultural achievements lie in its long artistic heritage, which is often validated through the names of Michelangelo, Leonardo da Vinci, Donatello, Botticelli, Fra Angelico, Tintoretto, Caravaggio, Bernini, Titian and Raphael, among many others. Beyond art, Italy's contributions to the realms of literature, science and music cannot be overlooked.

With the basis of the modern Italian language established through the eminent Florentine poet, Dante Alighieri, whose greatest work, the Divina Commedia, is often considered the foremost literary statement produced in Europe during the Middle Ages, there is no shortage of celebrated literary figures; the writers and poets Boccaccio, Giacomo Leopardi, Alessandro Manzoni, Tasso, Ludovico Ariosto, and Petrarca,

whose best known vehicle of expression, the sonnet, was invented in Italy. Prominent philosophers include Bruno, Ficino, Machiavelli, Vico. Modern literary figures and Nobel laureates are modern theatre author Luigi Pirandello in 1936,

убрајају и Ферми, Касини, Волта, Лагранге, Фибоначи, Маркони и Меручи.

Од народне музике до класичне, музика је одувек имала значајну улогу у италијанској култури. Пошто је, на пример, изнедрила форму опере, Италија је обезбедила многе основне темеље класичне музичке традиције. Неки инструменти који се често доводе у везу са класичном музиком, укључујући клавир и виолину, изумљени су у Италији, а многи постојећи облици класичне музике воде порекло од иновација у италијанској музици из 16 и 17 века (као што су симфонија, кончерто и соната). Неки од напознатијих италијанских композитора укључују и ренесансне композиторе Палестрину и Монтевердија, рарокне композиторе Корелија и Вивалдија, класичне композиторе Паганинија и Росинија и романтичарске композиторе Вердија и Пучинија. Савремени италијански композитори као што су Берио и Ноно показали су се значајним у развоју експерименталне и електронске музике.

Језици

Званични језик у Италији је стандардни италијански, који је потекао од тосканског дијалекта и директан је потомак латинског (неких 75% италијанских речи су Латинског порекла). Међутим, када је Италија уједињена 1861, Италијански је постојао углавном у форми књижевног језика и мање од 3% становништва је говорило тим језиком. Сваки историјски регион Италије имао је свој такозвани 'диалето' (пошто се под дијалектом обично подразумева неиталијански романски језик, што је непримерено), са варијететима који су постојали на нивоу градске општине.

poets Salvatore Quasimodo in 1959 and Eugenio Montale in 1975, satiryst and theatre author Dario Fo in 1997.

In science, Galileo Galilei made considerable advancements toward the scientific revolution, and Leonardo da Vinci was the quintessential Renaissance Man. Other notable Italian scientists and inventors include Fermi, Cassini, Volta, Lagrange, Fibonacci, Marconi, and Meucci.

From folk music to classical, music has always played an important role in Italian culture. Having given birth to opera, for example, Italy provides many of the very foundations of the classical music tradition. Some of the instruments that are often associated with classical music, including the piano and violin, were invented in Italy, and many of the existing classical music forms can trace their roots back to innovations of 16th and 17th century Italian music (such as the symphony, concerto, and sonata). Some of Italy's most famous composers include the Renaissance composers Palestrina and Monteverdi, the Baroque composers Corelli and Vivaldi, the Classical composers Paganini and Rossini, and the Romantic composers Verdi and Puccini. Modern Italian composers such as Berio and Nono proved significant in the development of experimental and electronic music.

Languages

The official language of Italy is Standard Italian, descendant of Tuscan dialect and a direct descendant of Latin. (Some 75% of Italian words are of Latin origin.) However, when Italy was unified, in 1861, Italian existed mainly as a literary language, and was spoken by less than 3% of the population. Each historical region of Italy had its own so-called 'dialetto' (with 'dialect' usually meaning, improperly, a non-Italian Romance language), with variants existing at the township-level.

Military branches:	Army (Esercito Italiano, EI), Navy (Marina Militare Italiana, MMI), Air Force (Aeronautica Militare Italiana, AMI), Carabinieri Corps (Corpo dei Carabinieri, CC) (2005)
Military service age and obligation:	voluntary military service; conscription abolished January 2005 (2006)
Manpower available for military service:	males age 18-49: 13,491,260 females age 18-49: 12,886,033 (2005 est.)
Manpower fit for military service:	males age 18-49: 10,963,513 females age 18-49: 10,452,189 (2005 est.)
Manpower reaching military service age annually:	males age 18-49: 286,344 females age 18-49: 270,099 (2005 est.)
Military expenditures - percent of GDP:	1.8% (2004)

Балкански МОЗАИК

Пише:
Харалд Тёруд*

Форум безбедности Централне и Јужне Европе, познат као Балкански мозаик основан је на 50-тој Генералној скупштини Асоцијације Атлантског Савеза (АТА) у Риму, 2 Децембра 2004. Ово оснивање представљало је кључну димензију проактивног дневног реда ново-изабраног руководства АТА, под вођством председника АТА, амбасадора Роберта Хантера и Генералног секретара Тролса Фролинга, и од почетка је имало финансијску подршку Министарства спољних послова Данске, а касније и Норвешке.

Од свог зачетка, та мрежа се фокусирала на три главне компоненте, успостављање јаке мреже невладиних организација у региону Балкана, мрежу 'будућих лидера' и институционализовану сарадњу између института за истраживање. Четврти елемент на кога ће бити стављен нагласак у 2007. је стратегија за подизање нивоа свести јавности у региону уз помоћ медија.

На првом састанку у Бугарској, одржаном у Софији 18. фебруара 2005, учесници су идентификовали низ приоритета за западни Балкан. Осам принципа, познати под називом 'Софијска декларација', постали су камен темељац и окосница свих активности које се спроводе у оквиру Балканског мозаика.

Током 2006. године, у оквиру пројекта Балкански мозаик одржане су три конференције за мрежу невладиних организација, две за 'Младе Лидере' и три за 'Младе Истраживаче'. Чланови Мозаика су такође учествовали и на Атлантском форуму у Риму и на конференцији генералног секретара НАТО, одржаној у Лондону при Лондонској школи економије и политичких наука у октобру.

Најзначајније за 2006. годину било је креирање стратегије регионалне безбедности. Ова стратегија, чији је координатор био др. Ливију Муресан из фондације ЕУРИСЦ, представља замисао да би једна нација требало да буде у потпуности свесна интереса својих суседа како би ојачала властиту позицију.

Атлантски савет Србије је кључни фактор у развоју Баланског мозаика још од његовог оснивања. Под вођством председника Владана Живуловића и извршног директора Марка Ковачевића, Атлантски савет Србије је постао једна од најјачих и најактивнијих чланова Асоцијације Атлантског савеза (АТА). Прошле године Атлантски савет је организовао неколико успешних догађаја у оквиру Балканског мозаика: 1) конференцију младих лидера у Београду у јуну, са учесницима из 10 земаља; 2) форум новинара у Београду, у децембру, са новинарима из неколико земаља региона и 3)

By Harald Thørud*

The Central and South European Security Forum, known as the Balkan Mosaic was established at the 50th General Assembly for the Atlantic Treaty Association (ATA) in Rome on December 2 2004. The establishing was the key dimension of the proactive agenda of the newly elected ATA leadership under ATA President, ambassador Robert Hunter and Secretary General Troels Froling and had from the start financial support from the Danish Ministry of Foreign Affairs, and later from the Norwegian Ministry of Foreign Affairs.

The network has since its commencement focused on three main components, the establishment of a strong NGO network in the Balkan region, a Future Leaders' Network and institutionalised cooperation among research institutes. A fourth element that will be emphasized in 2007 is an enhanced public awareness strategy in the region through a strong media involvement.

At the first Sofia meeting in Bulgaria on 18. February 2005, the participants identified a set of priorities for the Western Balkans. These eight principles, known as the Sofia Declaration, have become the cornerstone of all the work conducted within the Balkan Mosaic.

Balkan Mosaic in 2006 conducted three conferences for the network of NGO's, two for the Young Leaders and three for the Young Researchers. Members of the Mosaic also took part in the Rome Atlantic Forum in September and at the NATO Secretary General's conference at the London School of Economics and Political Science in London in October.

Most notable in 2006 was the creation of a regional security strategy. This strategy, which was coordinated by Dr. Liviu Muresan from the EURISC foundation, presents the idea that a nation needs to be fully aware of its neighbours interest in order to strengthen its own position.

The Atlantic Council of Serbia has been a key player in the development of the Balkan Mosaic ever since its commencement. Under the Leadership of President Vladan Zivulovic and Executive Director Marko Kovacevic, the Atlantic Council of Serbia has become one of the strongest and most active members of the Atlantic Treaty Association. In 2006, the Atlantic Council organized two successful events under the framework of the Balkan Mosaic: 1) a young leaders' conference in Belgrade in June with participants from 10 countries; 2) a journalist forum in Belgrade in December with journalists from several of the countries in the region and 3) trilateral cooperation initiative between Croatia, Montenegro and Serbia to help Montenegrin colleagues to be an active actor in the Mosaic project as soon as possible.

Following the wide array of activities in 2006, where the Balkan Mosaic took a further step forward with the involvement of the Norwegian Atlantic Committee and

иницијативу за трилатералну сарадњу између Хрватске, Црне Горе и Србије са циљем да се помогне колегама из Црне Горе да поставну активни учесник пројекта 'Балкански мозаик' што је пре могуће.

Као последица широког спектра активности које су предузете у 2006 години, у току које је пројекат Балкански Мозаик отишао још један корак даље обезбедивши укључење Атлантског одбора Норвешке и норвешког Министарства спољних послова, сада постоји јединствена прилика да се та мрежа и даље развија.

Изграђујући већ успостављену мрежу у оквиру 'Балканског мозаика', организације које су у то укључене показале су константну посвећеност и успеле у стварању јаке платформе за јавну дебату са изузетно великим регионалним дометом. То је довело до значајних доприноса на пољу регионалне безбедности, заснованих на спровођењу истраживања, размени информација и ангажовању како младих тако и грађанског друштва уопште, што се сада може искористити како би се додатно ојачао процес реформи и утицај на земље које су укључене у пројекат.

Стратегија регионалне безбедности и Софијска декларација формираће основу за подизање пројекта на нови ниво утицаја. Циљ је искористити створени темељ како би се допрло до доносиоца одлука, медија, и наравно, шире јавности у циљу обезбеђивања примене препорука у спровођењу политике, изложене у разним извештајима Балканског мозаика. Стога је циљ будућих активности ове мреже да заиста допринесе постизању озбиљног напретка у напорима овог региона у правцу евро-атлантских интеграција, као и да обезбеди развој стабилног, напредног и функционалног Западног Балкана.

У првој половини 2007. биће одржана велика конференција у Сарајеву. Босна и Херцеговина је земља оснивач Балканског мозаика и дуго је играла активну и посвећену улогу. Босна и Херцеговина је једна од балканских земаља која је истовремено суочена са значајним изазовима, али и пружа пример за постизање успеха, углавном на пољу етничких интеграција и спречавања конфликта. Етнички састав те земље је разнолик и захтева узајамно поштовање и разумевање како у широј јавности, тако и унутар институционалних оквира који су способни да разреше питања једне мултикултуралне и верски подељене земље. Стога је планирано да се тема конференције бави овим питањима, као и увек, у оквиру регионалног приступа и самим тим следи правац претходно зацртан у Софијској декларацији.

Током првих шест месеци 2007. године, такође се планирају још две додатне активности. Конференција за мрежу 'Младих лидера' у Београду, а чланови мреже истраживача ће бити послати у Осло и Брисел како би се састали са творцима политике и невладиним организацијама у циљу даљег развијања стратегије регионалне безбедности.

Балкански мозаик је итекако активан и надамо се да ћемо у 2007 и даље наставити да га развијамо.

Координатор пројекта'Балкански Мозаик' и Председник омладине АТА (Асоцијације Атлантског Уговора)

the Norwegian MFA, there is now a unique opportunity to develop the network even further. Building on the already established networks under the Balkan Mosaic the organizations involved have shown continued dedication and succeeded in creating a strong platform for public debate with a vast regional outreach. This has led to significant contributions in the field of regional security, based on research, information sharing, and engagement of both youth and civil society in general, which can now be used to further strengthen the reform process and impact on the countries involved.

The regional security strategy and the Sofia declaration will form the basis for taking the aim of the project to a new level of impact. The goal is to use the foundation created to reach out to decision makers, media and of course the general public, to ensure the implementation of, and further commitment to, the policy recommendations set out in the various reports of the Balkan Mosaic.

It is thus the aim for the future activities of the network to really contribute to making serious progress in the region's efforts towards Euro-Atlantic integration as well as securing the development of a stable, prosperous and well-functioning Western Balkan.

In the first half of 2007, there will be a major conference in Sarajevo. Bosnia-Herzegovina is a founding member of the Balkan Mosaic and has long played an active and engaged role. Bosnia-Herzegovina is one of the Balkan countries that at the same time faces substantial challenges as well as provide an example for success, mainly in the field of ethnic integration and conflict prevention. The ethnic composition of the country is diverse and calls for mutual respect and understanding within the general public as well as an institutional framework able to address the issues of a multicultural and religiously segmented country. The theme of the conference is therefore planned to evolve around these issues, as always within a regional approach, and will thus follow the lines already established within the Sofia Declarations.

Within the first six months of 2007 two other activities are also under planning. A conference for the Young Leaders' network in Belgrade, and the network of researchers will be taken to Oslo and Brussels to meet with policy-makers and NGO's to further develop the regional security strategy.

The Balkan Mosaic is very much alive and kicking, and in 2007 we are hoping to develop the Mosaic even further.

Project coordinator of the Balkan Mosaic and President of the Youth Atlantic Treaty Association

The Balkan MOSAIC

Интеграције - СРПСКА будућност

Пише: Марко Ковачевић

Србија је платила највишу цену за распад бивше Југославије. Тешко је и изразити, а камоли измерити шта је 17 година политичких турбуленција, друштвених немира и економске пропасти донело нашој земљи и њеном народу. После 2000. године и промена које су уследиле у октобру исте године, Србија је јасно исцртала свој пут у правцу евро-атланских интеграција. Међутим, у то време, грађани Србије једноставно нису били свесни реалног времена неопходног како би овакве промене и процеси уопште и могли да завладају, на политичком, структуралном и економском плану.

Основни проблем Србије је тај што је у периоду после Милошевић, наша нација била суочена са снажним анти-западњачким ставовима и осећањима, који су првенствено изазвани следећим разлозима:

1.Више од деценије под међународним санкцијама – ово је проузроковало огромне тешкоће у покушајима да се било каква легитимна пословна активност устали. Последице су биле многобројне, али је у основи средњи сталеж у Србији потпуно уништен или избрисан.

2. Деценија анти-западњачких кампања од стране владе – ово је била основна реакција тадашње владе како би уверила своје грађане да се акције предузимају упркос социо-економској ситуацији у земљи која се убрзано погоршавала. Популизам, политички екстремизам и тајкуни организованог криминала садејствовали су у функцији смиривања забринутости грађана у погледу чињенице да нација срља у правцу неминовне политичке и економске пропасти. Из тог разлога, Милошевићевој влади није било тешко да користи своје експозитуре којима су контролисани медији како би једноставно саопштили да је 'неко други одговоран за ово што се дешава'.

3. Бомбардовање 1999. и НАТО интервенција против Србије – можемо да кажемо да је овај догађај окренуо важну страницу у овом поглављу српске историје. Али ипак не смемо да заборавимо да су на крају милиони невиних српских грађана они који су највише пропатили и који су у реалности сносили све последице овог тешког периода; и коначно

4. Комунистичко наслеђе са којим се земља борила од 80-тих на овамо – замислите само колико мора да је болно мењати политички, економски и друштвени

By Marko Kovacevic

Serbia has paid the highest price for the break-up of former Yugoslavia. It is difficult to express, let alone quantify, what 17 years of political turbulence, social unrest and economic collapse has done to our nation and its people. After the year 2000, and the subsequent changes in October of the same year, Serbia clearly chartered its course towards Euro-Atlantic integration. However, at that time, Serbia's citizens were simply unaware of the actual time needed for these changes and processes to actually take hold, politically, structurally and economically.

Serbia's basic problem is this:

In the post-Milosevic period, our nation is facing strong anti-western feelings and sentiments, which are caused primarily by the following key points:

1. More than a decade under international sanctions—this has caused enormous difficultly for any legitimate business activity or economic recovery to take root. The consequences where many, but fundamentally Serbia's middle class was destroyed or wiped out.

2. A decade of anti-western propaganda campaigns by the government—this was a basic response by the government-of-the-day to reassure its citizens that action was being taken despite a fast declining socio-economic situation in the country. Populism, political extremism and organized crime tycoons served to calm citizen concerns that the nation was heading towards imminent political and economic collapse. For this reason, it was not very difficult for the Milosevic government to use its media-controlled outlets to simply say: "Someone else is responsible for what is happening".

3. The 1999 bombings and NATO's intervention over Serbia—we can say that this event turned an important page in Serbia's history. But let us not forget that it was ultimately the millions of innocent Serbian citizens who suffered the most and, in reality, bore all the consequences of this difficult period; and finally,

4. The Communist inheritance which was fought from the 80s and onwards—imagine just how painful it is to change a system's political, economic and social mode of existence that functioned for 50 years. Let me gently remind our other European friends who lived in Eastern and Central European regimes how difficult those years were for families, communities and governments to achieve a transition from Communism to young democracies. Today, these same countries are NATO and EU members. Let me be clear: Serbia simply has no empathy on the part of the international community.

облик једног система који је функционисао 50 година. Дозволите да подсетим наше европске пријатеље који су живели под режимима на снази у централној и источној Европи како су те године биле тешке по породице, заједнице и владе и њихова настојања да остваре транзицију тј. прелаз из комунизма у ново демократско уређење и статус 'младих демократија'. Данас су те исте земље чланице НАТО-а и ЕУ, но Србија, једноставно, не наилази на емпатију међународне заједнице.

Популистички лидери су бескрупулозно користили ове вишеструке страхове и стрепње обичних људи како би створили националистички покрет и делотворну антизападњачку кампању. Стога није изненађујуће што је међу гласачима постојала снажна подршка за

Потенцијал Србије је очигледан, само је потребна права иницијатива

Милошевићеву владу. Штавише, сама реч НАТО постала је табу у јавности, па чак и међу бројним Србима који су били прозападњачки оријентисани пре бомбардовања. Ова идеја о НАТО-у као табу теми проширила се чак и на око 4 милиона Срба који живе, раде и студирају у иностранству, на српску дијаспору.

Истина је да је елита, као и шира јавност, укључујући новинаре, политичаре из локалних државних управа и интелектуалце, показивала отпор и зазирање од евроатлантских тема. Они који јесу коментарисали НАТО нису гајили осећања главне струје у политици. Штавише, било какав озбиљан дијалог о могућој интеграцији Србије (тадашње СРЈ) у НАТО структуре наилазио је на огромно негодовање унутар кругова политичке елите, као и у истраживањима јавног мњења.

Све ово ће се изменити после драматичних демократских промена којима је Србија била захваћена 2000 године. Сви се ви сигурно сећате масовних демонстрација на улицама Београда (млади и стари, богати и сиромашни протествовали су заједно за мир, правду и демократију). Такође ћете се сигурно сетити оних напетих тренутака када су демонстранти нагрнули у парламент, када ни полиција ни војска нису отвориле ватру на сопствени народ.Тога дана сви су постали свесни да крвопролиће и насиље више не представљају решење за будућност Србије као модерне и цивилизоване европске државе.

Отада се клима полако али доследно побољшава. Данас су ове промене осетне, а такође се сматра и да су будућност и место Србије унутар евроатланске заједнице народа. Поред тога, данас је овај генерални став пермутовао и проширио се на читаву политику владе и пословну заједницу.

Дозволићете ми да изнесем само једно лично запажање: Као млади грађанин Србије који је искусио ове сеизмичке преврате, са сигурношћу могу да тврдим да повратак на такву ужасну прошлост не претставља опцију за моју генерацију. Могу да кажем да са нестрпљењем очекујем дан када ће се Србија прикључити НАТО-у и Европској унији. Остајем оптимиста у погледу будућности, као и многи млади Срби данас.

Током читавог овог периода, Атлантски савет Србије и

These multiple fears and anxieties of simple people were unscrupulously used by populist leaders to create a nationalist movement and an effective anti-western campaign. Therefore it is not surprising that there was strong support among voters for a Milosevic government.

In fact, the very word "NATO" became a public taboo, even amongst the many Serbians who were pro-western prior to the bombing. This idea of taboo even extended to the four million or so Serbians living, working and studying abroad.

It is true that elites as well as the general public, including journalists, local government politicians and intellectuals showed resistance and diffidence to Euro-Atlantic topics. Any pro-NATO commentators that existed did not nurture a mainstream policy stance or sentiment. In fact, any serious dialogue about possible integration of Serbia (then FRY) into NATO structures met with enormous disapproval within political elite circles as well as in public opinion surveys.

This was about to alter after the dramatic democratic changes that took hold of Serbia in 2000. You will all remember the massive demonstrations on the streets of Belgrade (young and old alike, rich and poor, marching together for peace, justice and democracy). You will also remember those tense moments when the Parliament was stormed by demonstrators and both the police and army did not fire on their own people. That day, everyone knew that bloodshed and violence were no longer the answer for Serbia's future as a modern and civilized European country.

Since then the environment has been slowly and consistently improving. Today these changes are felt and it is also felt that Serbia's future and place are within the Euro-Atlantic community of nations. Also, today this general feeling has permutated and spread throughout government policy and the business community.

Let me just say this on a personal note: As a young Serbian citizen who experienced these seismic upheavals, going back to such a horrible past is not an option for my generation. I can say that I am looking forward to the day when Serbia joins NATO and the EU. I remain optimistic about the future, as do so many young Serbians today.

Integrations - the future of Serbia

Црне Горе, а касније Атлантски савет Србије, пажљиво су разрадили план деловања са циљем да се различити сегменти друштва укључе у конструктивну дискусију на тему евроатлантских интеграција. Наш приступ јавном дијалогу састоји се од пет поља деловања:

1. Односи са јавношћу (пи-ар) у земљи и иностранству као један од најважнијих почетних корака: имиџ Југославије је у то време био грозан и Атлантски савет Србије морао је да се суочи са реалном ситуацијом и постане посредник у преношењу порука и успостављању међусобних односа.

2. Рад стручњака: креирали смо програме који су користили искључиво експертске капацитете организације како би пружили добре услуге институцијама; вршимо анализе и дајемо стратешке предлоге.

3. Дипломатија на два колосека: наша способност да негујемо добре односе са појединцима, групама, заједницама и међународним организацијама. То је била кључна функција коју смо обављали, а која је за последицу имала развијање дуготрајних партнерстава, у исто време изграђујући поверење и кредибилитет.

4. Обучавање професионалаца и младих лидера претставља највећи капацитет Атлантског савета Србије на којег сам највише поносан. Визија коју је Атлантски савет Србије имао у том погледу удружена је са потенцијалом који Србија као земља поседује када су у питању млади људи.

5.Издавачка делатност је важна спона помоћу које покушавамо да пружимо широкој јавности основне информације, које укључују сва питања везана за евроатлантске интеграције.

Реална ситуација коју смо имали када смо почели са радом и алатке које смо користили како би постигли своје циљеве представљали су основне параметре за креирање посебног приступа у односу на најважније категорије јавности:

• значајне доносиоце одлука: политичке и војне лидере
• новинаре који покривају ове и сличне теме
• студенте као будуће лидере
• стручњаке за безбедност и слична питања

Упорним и систематским радом дошли смо до стадијума у коме свесност грађана дозвољава дискусије о разноврсним темама. Интересовање јавности за интеграције је велико, без обзира на постојање позитивних и негативних ставова. Ми сматрамо да то представља најважнији предуслов за даљи рад на пољу образовања и информисања јавности. Време је да се осмисли одговарајућа комуникациона стратегија која ће ујединити све значајне факторе у земљи око кључних циљева интеграције.

Желео бих да поменем један од догађаја које смо организовали, а који може послужити као добар пример. Организовали смо НАТО иницијативу на основу које је одржан састанак званичника СР Југославије и највиших представника НАТО у Моровићу. После 1990, била је то јединствена прилика да супротстављене стране седну за исти сто и пронађу најефикаснија решења за даљу сарадњу.

Throughout this whole period, ACSM and later ACS carefully elaborated a plan of action to engage the various segments of society in a constructive discussion on the topic of Euro-Atlantic integration. Our public dialogue approach consists of five fields of work:

1. PR in the country and abroad as one of the most important initial steps. The image of Yugoslavia at that time was dreadful and ACS had to face a real-life situation and become a mediator in communicating messages and establishing relations. You can imagine that starting such a PR campaign in the country was even more difficult taking into consideration all that I have mentioned earlier. Yet, enthusiasm, a lot of hard work by many people and the desire to promote Serbia's true values started to yield results in this field.

2. Expert work. We created programs which used only expert capacities of the organization in order to provide good service to institutions; we do analysis and give strategic recommendations. During the past 5-years, we have worked diligently to be ahead of the trend and be one step ahead of the fashion of the day… if such an expression can be used.

3. Second track diplomacy. Our ability to cultivate good relationships with individuals, groups, communities and international organizations. As I reflect on this matter, I would have to say that it was a key function we performed which resulted in developing long-term partnerships while building trust and credibility.

4. Training mid-career professionals and young leaders is the biggest capacity of ACS for which I can say that I am most proud of. The vision that the ACS had in that sense, was joined by the potential which Serbia, as a country, has with regard to young people.

5. Publishing activity is an important link by means of which we try to provide the basic information to the public at large which include all issues connected to Euro-Atlantic integrations.

The actual situation we had when we started working and tools we used to reach our goals were basic parameters for creating a special approach to the most important categories of the public.

• Important decision-makers: political and military leaders
• Journalists covering these and similar topics
• Students as the future creators of the public and leaders
• Experts for security and similar issues

By assertive and systematic work, we reached the level in which the awareness of the citizens allows discussions on various topics. Public interest in integration is big regardless of their positive or negative opinion. We believe that this is the most important prerequisite for further work on education and informing of the public. It is time to create an appropriate communication strategy that will unify all relevant factors in the country around the key goals of integration.

I would like to mention one of the events we organized which serves a good example. We organized a NATO initiative whereby a meeting was held between the

Ово је био догађај који се није смео пропустити. По први пут су се наши званичници суочили са важношћу и улогом невладиних организација које су функционисале у свету. Али, како објаснити нашим званичницима да је НАТО ангажовао једну невладину организацију у Југославији да организује такав један састанак. Морали смо да изнађемо средства и осмислимо сценарио који би омогућио обема странама да започну конструктиван дијалог на опуштен начин и у пријемчивом окружењу. .

Резултати тог састанка били су изванредни. Штета је што у нашој земљи није било политичке визије и енергије која је могла да искористи тај тренутак, иако је тај састанак подржала група Г7, најмоћније земље окупљене у Рејкјавику. Гледали смо то на Си-Ен-Ену и другим великим ТВ станицама. Тада су нам многа врата била отворена, али наша влада се бавила другим проблемима и ова прилика је била неповратно изгубљена.

Успели смо ипак да постигнемо да НАТО постане легитимна тема како у анкетама за истраживањиме јавног мњења тако и у оквиру конструктивног политичког дијалога са политичком елитом. Када смо ушли у Партнерство за мир, за циљ смо поставили припремање јавности за доношење одлуке по питању уласка у алијансу.

Захтева се предузимање неколико нужних корака. Они су следећи:

• подробно, квалитативно и квантитативно проучавање универзалних претпоставки јавности у погледу евроатлантских интеграција. С нестрпљењем очекујемо да сазнамо како један обични српски гласач тумачи ова питања, њихове страхове, очекивања и наде, те намеравамо да то учинимо основом за формирање најбољег приступа у погледу промоције ових идеја.

• израда делотворне и циљане стратегије комуникације са јавношћу;

• ангажовање једне од водећих агенција за рекламирање и односе са јавношћу. Директан задатак такве једне агенције биће припремање јавности и грађана Србије за доношење ове пресудне одлуке;

• унапређење предузимања акције као облик промоције;

Потенцијал Србије је очигледан, само је потребна права иницијатива. Ове иницијативе подижу ниво демократизације и укључености друштва у тај процес. Такође шаљу јасну поруку о одлучности и уједињују све напоре на нашем путу ка евтоатланској заједници и интеграционим структурама.

Упркос свим препрекама и тешкоћама, ми смо јасно и јавно дефинисали наше циљеве и ја са сигурношћу тврдим да смо постигли многе конкретне резултате у нашим напорима. Процес реформи и интеграција је далеко догурао. Он не може бити заустављен, само успорен. То није у нашем интересу јер је време ресурс у коме највише оскудевамо.

Према томе, подршка нам је изузетно важна, као и размена искустава са нашим пријатељима, партнерима и суседима из региона.

* Аутор је извршни директор АСС

FRY officials and the highest NATO representatives in Morovic. After 1990, it was a unique opportunity for the rival sides to sit at the same table and find the most efficient solutions for further cooperation.

This was an event not to be missed. For the first time, our officials faced the importance and role of the NGOs that had been functioning in the world. But, how can one explain to our officials that NATO engaged an NGO in Yugoslavia to organize such a meeting? We had to find means and create the scenario which would enable both sides to start a constructive dialogue in a relaxed manner and open environment. The results of

Serbia's potential is clear and it only needs the right incentive

that meeting were exceptional. It is a pity that there was no political vision and energy which could have made use of that moment in our country, although the meeting was supported by G7, the most powerful countries gathered in Reykjavik. We watched it on CNN and other big TV stations. Many doors were opened for us then, but our government dealt with other problems and this chance was irreversibly lost.

However, we managed to make NATO a legitimate topic both in public opinion surveys and within a constructive political dialogue with political elites. When we joined the PfP, we set as a goal the preparation of the public for making a decision about joining the alliance.

Several steps are required. They are as follows:

• Thorough, quantity and quality introspection of the universal public premises of the Euro-Atlantic integration. We are anxious to learn how the common Serbian voter comprehends these issues, their fears, expectations and hopes and we intend to make it a foundation for the best approach regarding the promotion of these ideas.

• Making an effective and targeted public communication strategy.

• Engaging one of the leading advertising and PR agencies. Its direct task will be the preparation of the public and citizens of Serbia for making this critical decision.

• Enhancing action as a form of promotion.

Serbia's potential is clear and it only needs the right incentive. These initiatives increase the level of democratization and society's involvement in the process. They also send a clear message of determination and unify all efforts on our way to the Euro-Atlantic community and integration structures.

Despite all the obstacles and odds, we have clearly and publicly defined our goals and I am confident when I say that we achieved many concrete results in our efforts. The process of reforms and integration has gone far. It cannot be stopped, only slowed down. That is not in our interest because time is our most scarce resource and is not our ally in moving forward.

*The author is Excutive Director of the ACS

Програми у 2007.

Атлантски савет Србије иницира бројне догађаје и активности планиране у текућој 2007. години. Овом приликом споменућемо само неке од њих.

НАТО на Балкану - У оквиру презентације евро-атлантских интеграција, а тежишно Партнерства за мир и НАТО, Атлантски савет Србије у сарадњи са НАТО-ом припрема јавне трибине по градовима Србије о бенефитима од прикључења овим безбедносно-политичким системима.

Web page - У свету савремених комуникација и технологија web представљање значи не само тренд већ и неопходност, олакшану, бржу информисаност. На Web page Атлантског савета се налазе све битне информације о организацији почев од оснивача, статута, програма, историјата преко актуелних дешавања, издавачке и других делатности, Организације младих АСС до контаката.

НАТО симулација у Бриселу - Преношење реалних, политичких ситуација на оквире симулације, доприноси њиховом бољем разумевању или пак предупређивању, ако је реч о хипотетичким дешавањима, али која се могу ослонити на постојећу стварност.Учесници симулације стичу утисак стварних проблема, интереса и одговорности држава и других међународних фактора.

Атлантски савет Србије ће у сарадњи и подршци са НАТО организовати симулацију у НАТО седишту у Бриселу где ће будући лидери региона бити у прилици да се упознају са начином доношења одлука у НАТО-у кроз овај процес.

Едукативни програми – Са циљем активне едукације јавног мнења Србије, особито младих генерација од којих се очекује да процесе прикључења земље евро-атлантским интеграцијама изведу до краја, Атлантски савет Србије ће и у наредној години покренути низ пројеката на ову тему. У ту категорију се броји серијал предавања у Савету на актуелне теме у сарадњи са домаћим и страним стручњацима, затим покретање праксе у канцеларији за чланове Организације младих АСС, а особито би смо истакли Пут по Србији за универзитете.

Балкан мозаик - пројекат представља најшири регионални пројекат сарадње осам земаља Балкана уз подршку партнера из Норвешке и Данске.

Млади лидери Србије у посети Бриселу / Serbian Young Leaders visiting Brussels

The Atlantic Council of Serbia is initiating numerous events and activities envisaged for the current year. We use this opportunity to mention only some of them.

NATO in the Balkans – Within the presentation of Euro-Atlantic integrations, predominantly the Partnership for Peace and NATO, the Atlantic Council of Serbia in cooperation with NATO is preparing public discussions across the towns of Serbia on the benefits of joining these political-security systems.

Web page – In the world of modern communications and technologies web presentation signifies not only a trend but a necessity, the easier and faster access to information. On the Atlantic Council web page one can find all relevant information about the organization, starting from its founders, the statute, programs and history, to current events, publishing and other activities, the ACS Youth Organization and contacts.

NATO simulation in Brussels – Transferring realistic, political situations into the framework of a simulation contributes to their better understanding, or rather their forestalling, if we are dealing with hypothetical situations, but which lean on the existing reality. The participants of the simulation get the impression of realistic problems, interests and responsibilities of states and other international factors.

The Atlantic Council of Serbia with the support of and in cooperation with NATO will organize a simulation at the NATO Headquarters in Brussels, where the future leaders of the region will in the course of this process be provided with the opportunity to familiarize themselves with the method of decision making in NATO.

Educational programs – With a view to actively educating Serbia's public opinion and especially that of the young generations which are expected to see the processes of the country's integration into the Euro-Atlantic community through to completion, the Atlantic Council of Serbia will initiate a series of projects with regard to this topic this year as well. This category also includes a series of lectures in the Council covering current topics in cooperation with domestic and foreign experts, launching an internship in the office for the members of the ACS Youth Organization, and we would like to place special emphasis on the Tour across Serbia for universities.

The Balkan Mosaic project – presents the widest regional program of cooperation between eight countries of the Bal-

AAYPL (Atlantic Association of Young Political Leaders) годишња конференција - такође улази у круг планираних дешавања у 2007. години. Атлантски савет Србије је захваљујући својој позицији и угледу међу страним партнерима, већ пар година за редом домаћин овог значајног скупа који ће се и ове године одржати у Београду почетком лета.

Студијска путовања - такође спадају у делокруг Атлантског савета Србије. Реч је о великом, дугогодишњем искуству ове невладине организације на плану организовања посета НАТО политичком седишту у Бриселу као и војном делу у Монсу, затим кључним институцијама развијених земаља партнера што све даје непоновљиво искуство и драгоцени тренинг различитим циљним групама из Србије којима су ова студијска путовања намењена. Та пракса ће се наставити и у текућој години.

Сарадња са другим НВО представља један од водећих принципа Атлантског савета Србије. Као позитиван пример истичемо партнерство са Европским покретом у Србији са којим је потписан меморандума о сарадњи.

Издаваштво - као једна од примарних делатности Савета у наредном периоду биће још интензивиранија с обзиром на експертски потенцијал организације и несумњиву потребу за овим видом обликовања јавног мнења Србије.

kans with the support provided by Norwegian and Danish partners.

The AAYPL (Atlantic Association of Young Political Leaders) annual conference - also comes into scope of the events envisioned for the year 2007. Owing to its position and reputation among foreign partners, the Atlantic Council has been hosting this significant convention for several consecutive years, which will take place in Belgrade this year as well, at the beginning of summer.

Атлантски савет Србије и Факултет политицких наука Београд у Сегедину / The Atlantic Council of Serbia and the Faculty of Political Science from Belgrade in Szeged

Study trips - also come into scope of the Atlantic Council of Serbia activities. Namely, they concern a great, yearlong experience of this non-governmental organization in the field of organizing visits to the NATO political headquarters in Brussels, as well as the military section in Mons, and they also include visits to the key institutions of developed partner countries, which is all an opportunity for providing an unforgettable experience and invaluable training for various target groups from Serbia for whom these study trips are intended. This practice shall continue throughout the current year as well.

Cooperation with other NGOs presents one of the leading principles of the Atlantic Council of Serbia. As a positive example we can highlight partnership with the European Movement in Serbia, with which we have signed a memorandum of cooperation.

Publishing - as one of the Council's primary activities shall be further intensified with regard to the expert potential of the organization and an indubitable need for this mode of shaping the public opinion in Serbia.

Programmes in the 2007

Србија и НАТО против ТЕРОРИЗМА

Пише: Александар Ђелошевић

By Alexandar Djelosevic

Дан после терористичких напада на САД 11. септембра 2001. године први пут је примењен члан 5 Оснивачке повеље НАТО-а. Он дефинише да ће се оружани напад против било које чланице савеза сматрати нападом на све земље чланице алијансе. До пуне примене тог члана дошло је пошто је потврђено да се радило о нападу диригованом из иностранства, смишљеном у Азији, припреманом у Европи, а реализованом у Северној Америци. Америчка администрација је презентовала 2. октобра резултате истраге који су указали да је терористичка мрежа Ал Каиде одговорна за нападе. Два дана касније државе савезнице договориле су се о низу мера за борбу против тероризма: појачана размена обавештајних података, појачано обезбеђивање цивилних и војних објеката од виталног значаја, давање отворене дозволе за прелет снага САД и приступ лукама и аеродромима, ангажовање авиона НАТО-а са системом за рано радарско откривање, командовање и навођење – Авакс (Аирборне Варнинг анд Цонтрол Сустем) и ангажовање поморских снага НАТО-а у источном Медитерану. Поред тога, поједине чланице алијансе пружиле су додатни допринос војној подршци САД као и правним и финансијским мерама за пресецање канала финансирања терористичких групација. У оквиру операције "Орлова помоћ" (Еагле Ассист) седам авиона алијансе типа Авакс помагало је безбедност ваздушног простора САД од октобра 2001. до маја 2002. То је уједно и прва операција у историји алијансе у којој су ефективе НАТО-а ангажоване за одбрану једне од државе чланица.

Наша земља има висок рејтинг, важан стратешки положај у региону, велике војне резерве у наоружању и људству, одличне војне школе и кадрове, јаку војну индустрију и народ са високим борбеним моралом

Борба против тероризма ангажовањем дела сталних поморских снага НАТО-а спроводи се од октобра 2001. посредством операције "Активно настојање" (Ацтиве Ендеавоур). Основни задатак надзирања пловидбе у источном Средоземљу проширен је на читав Медитеран, праћење трговачких бродова кроз Гибралтар, на захтев, и претрес сумњивих бродова.

Консултације са Русијом

У децембру 2004. развијен је "Акциони план о тероризму НАТО-Русија" према коме су се и руске снаге прикључиле операцији "Активно настојање" као и борби против трговине

One day following the September 11th terrorist attacks on the USA in 2001, Article 5 of the NATO founding charter was applied for the first time. It stipulates that armed attack against any of the members of the alliance shall be considered an attack on all the member states of the NATO Alliance. Full application of this article ensued upon the confirmation that this was an attack orchestrated from abroad, conceived in Asia, prepared in Europe and carried out in North America. On October 2nd the American administration presented the results of the investigation which proved that the terrorist network Al-Qaeda was responsible for the attacks. Two days later, allied states reached an agreement on a set of counter-terrorism measures: increased exchange of intelligence data, increased security over civilian and military objects of vital importance, issuing open authorization for US forces transit and access to sea ports and airports, the engagement of NATO aircraft with early radar detection, command and guidance – AWACS (Airborne Warning and Control System) and engaging NATO naval forces in the Eastern Mediterranean. Apart from that, certain members of the Alliance provided additional contribution in the form of military assistance to the USA, as well as legal and financial measures for cutting off the channels of terrorist group funding. Within the operation 'Eagle Assist', seven AWACS aircraft of the Alliance assisted in the maintenance of USA air space security since October 2001until May 2002. This was also the first operation in the history of the Alliance in which NATO assets had been deployed in defence of one of the member states.

The counter-terrorism effort effectuated through the deployment of a part of NATO permanent naval forces has been in the process of implementation since October 2001by virtue of the operation 'Active Endeavour'. The primary task of monitoring navigation in the Eastern Mediterranean has been expanded to include the whole of Mediterranean, tracking merchant ships through the Gibraltar upon request and the raid of suspicious ships.

Consultations with Russia

In December 2004 a NATO-Russia Action plan on terrorism was developed, according to which Russian forces were also to join the operation 'Active Endeavour', as well as the fight against drug-trafficking in Afghanistan. Namely, according to the NATO-Russia Bilateral Act of 1997, a Joint Council was formed by means of which regular consultations on the issues of security were being held. The Joint Council was replaced by the NATO-Russia Council (NRC) in 2002 in which decisions are reached by way of consensus, as in the Alliance itself. One of its new mechanisms is

наркотицима у Авганистану. Наиме, билатералним актом НАТО-Русија из 1997. формиран је заједнички савет преко кога се обављају редовне консултације о питањима безбедности. Заједнички савет замењен је Саветом НАТО-а и Русије – НРЦ (НАТО-Руссиа Цоунцил) 2002. године у коме се одлуке као и у самој алијанси доносе путем консензуса. Један од његових нових механизама је "Ад хок радна група о тероризму", основана убрзо након трагедије у Беслану септембра 2004. у којој је погинуло 344 цивила, од чега 186 деце. Сарадња се одвија и на пољу цивилно-војних вежби последичног менаџмента. Прве две – "Богородск 2002" и "Калињинград 2004" – односиле су се на симулације терористичких напада биолошким и хемијским оружјем, док се трећа "Лацио 2006" бавила одговором на последице експлозије "прљаве бомбе".

Испит у Авганистану

Авганистан представља кључни испит за НАТО у суочавању са изазовима и претњама. Талибани су научили да избегавају надзорне сателите и беспилотне летелице при својој намери да сакупе и до 400 бораца за напад на авганистанске полицијске станице и војне испоставе. Међународне снаге за безбедносну помоћ – ИСАФ проширile су деловање ван основног мандата за обезбеђивање сигурности око Кабула. Знатно је повећан број тимова за обнову подручја – ПРТ (Провинциал Рецонструцтион Теамс) и демобилизацију снага господара рата и локалних паравојних формација. Нови операциони план "Формирање НАТО снага за реаговање" (НРФ) на самиту у Прагу 2002. године сматра се једним од кључних симбола трансформације алијансе. НРФ чине елитне поморске, ваздухопловне, копнене и специјалне јединице држава чланица под јединственом командом. Конципиране су тако да у року од пет дана могу да се оперативно или борбено развију на било коју кризну тачку планете и да тамо самостално делују наредних 30 дана. У потпуности су оперативне од октобра 2006. године. Обавештајна јединица за претње од тероризма (Терорист Тхреат Интеллигенце Унит) у седишту НАТО-а у Бриселу, која је после напада 9. септембра привремено оформљена, на самиту у Истанбулу 2004. године постаје стално тело које анализира опште претње од тероризма, као и оне које су конкретно уперене против НАТО-а., Између осталог, одобрен је "Радни програм за одбрану од тероризма" (Программе оф Wорк фор Дефенце агаинст Терроризм) који се фокусира на развој девет система за спречавање посебних облика терористичких

an Ad-Hoc Working Group on terrorism, constituted soon after the tragedy in Beslan in September 2004, in the course of which 344 civilians were killed, 186 of who were children. Cooperation is underway in the field of civilian-military training in consequence management. The first two 'Bogorodsk 2002' and 'Kaliningrad 2004' – engaged in simulations of terrorist attacks with biological and chemical weapons, whereas the third, 'Lazio 2006', addressed the response to the consequences of a "Dirty bomb" explosion.

The Afghanistan test

Afghanistan presents the key test for NATO in dealing with challenges and threats. The Taliban have learnt how to avoid surveillance satellites and unmanned aircraft with an intention to engage as many as 400 fighters for the launching attacks on Afghan police stations and military posts. The International security Assistance Force (ISAF) has extended their operation outside the scope of their primary mandate of providing security around Kabul. The number of Provincial Reconstruction Teams (PRT) and Teams for the demobilization of warlord forces and local paramilitary formations has increased significantly. The new action plan, 'Forming of NATO Response Forces' (NRF), presented at the Prague Summit 2002 is considered to be one of the key symbols of the Alliance's transformation. The NRF is made up of elite naval, air, land and special units provided by the member states under unified command. They are devised to be deployed for combat or operation to any hot bed of the planet within five days and to be able to operate there single-handedly within the following 30days
They have been completely operational since October 2006. At the Istanbul Summit, the Terrorist Threat Intelligence Unit which was set up temporarily at the NATO Headquarters in Brussels in the aftermath of the 9/11 attacks, has become a permanent body analyzing general terrorist threats, as well as those aimed directly at NATO. Among other things, the Programme of Work for Defence against Terrorism has been ratified, which focuses on the development of 9 systems for the prevention of special forms of terrorist attacks, as well as supplying the armed forces with new, more advanced technologies for detection, intersection and prosecution of terrorists.

Al Kaida in the Balkans

On the territory of the Balkans the forces of Alliance member states operate against terrorist groups believed to be linked to the Al Kaida terrorist network. Combating terrorism is one of the fundamental tasks of the NATO Headquarters in Sara-

Serbia and NATO against TERRORISM

напада као и на снабдевање оружаних снага новим, најнапреднијим технологијама за откривање, ометање и гоњење терориста.

Ал Каида на Балкану

На простору Балкана снаге држава чланица алијансе делују против терористичких групација за које се верује да су повезане с мрежом Ал Каиде. Сузбијање тероризма један је од основних задатака штаба НАТО-а у Сарајеву. Тактика терориста је све софистицираније у тежњи да обезбеди што већу убојну моћ, изазове што масовније жртве и уништи државне и глобалне информационе системе. Још већи разлог за забринутост јесте интересовање тих група за хемијско, биолошко, радиолошко и нуклеарно оружје. Приоритетне области сарадње Србије са НАТО-ом односе се на реформу сектора одбране и безбедности, планирање цивилне одбране, конверзију база и програм збрињавања вишка војног персонала, борбу против тероризма, учење језика и друге активности од значаја за изградњу институција одбране. Односи су у овом тренутку врло садржајни, са великим потенцијалом да се додатно развијају. Имамо прилагођени програм сарадње преко ког чланице савеза билатерално сарађују са нама, простор за школовање у Оберамергау, а омогућено је и посматрање војних вежби НАТО-ПЗМ, од иницијалног процеса планирања, до анализе на крају. Тај је однос садржајнији и активнији него у случају многих земаља које су већ дуго чланице Партнерства за мир.

Пријемом Србије у Партнерство за мир на самиту НАТО-а у Риги 2006. године омогућено нам је да дамо допринос изградњи нове безбедносне архитектуре, пре свега на Балкану, а потом и на читавом европском континенту, али и могућност да се још активније укључимо у међународне активности у борби против тероризма, који је основна претња начину живота и вредностима којима припада и наше друштво. Имајући у виду да тако пројектоване задатке могу да извршавају само оспособљене и опремљене професионалне јединице, професионализацији специјалних јединица придавала се велика пажња. По анализама страних војних стручњака, оне спадају у сам светски врх, одмах после јединица САД и Велике Британије. Оне су борбено функционисале почетком деведесетих година протеклог века када се показало да могу бити и "снаге за брзе интервенције" које дејствују углавном без велике колатералне штете, уколико је обавештајно-безбедносна подршка била адекватна потребама ових јединица. Тежишни задаци су специјална борбена дејства – противтерористичка, противдиверзантска, обавештајно-извиђачка и задаци из домена контраобавештајне делатности, психолошко-пропагандна дејства, учешће у мировним операцијама у оквиру војног контингента и по одлукама одговарајућих државних органа. У претходних шест година у међународној војној и безбедносној сарадњи имале су запажену улогу. Она је практично отпочела повратком снага безбедности Србије и Црне Горе у Копнену зону безбедности јуна 2001. године где су биле носиоци противтерористичке операције и показале своју професионалност и једним делом своје борбене могућности. То је, уједно, била прва војна операција у

jevo. Terrorist tactics are increasingly sophisticated in their effort to ensure enhanced lethal force, produce ever massive casualties and destroy state and global informational systems. All the more reason for concern is the pronounced interest of these groups in chemical, radiological and nuclear weapons. Priority fields of Serbia-NATO cooperation concerns the sector of defence and security reform, civil defence planning, military outposts conversion, the programme directed at providing for military staff made redundant, fight against terrorism, language learning and other activities significant for the development of defence institutions. Presently, relations are extremely rich with content, with exceptional potential for further development. We have a Tailored Programme of Cooperation by means of which the members of the Alliance cooperate with us bilaterally, opportunity for further education in Oberamergau, and the monitoring of NATO-Partnership for Peace military drills process, from the initial planning stage to final analysis, has been enabled as well. These relations are more contextual and active than is the case with many countries which have been Partnership for Peace members for a long time.

By the accession of Serbia into the Partnership for Peace on the NATO Summit in Riga, in 2006, we have been enabled to contribute to the erection of a new security architecture, primarily in the Balkans, and thereafter throughout the entire European continent, but we were also presented with the opportunity to engage more actively in international activities regarding the fight against terrorism, which presents the fundamental threat to the lifestyle and values maintained by our society as well. Taking into consideration the fact that tasks thus projected can be accomplished only

Our country has high ratings, an important strategic position in the region, vast military reserves and supplies, excellent military schools and staff, strong military industry and a people with a high combative morale

by skilled and equipped professional units, considerable emphasis has been placed on the process of professionalizing special units. According to the analysis of foreign military experts, they are among the world's top units, ranked immediately below USA and Great Britain units. They were combatively operational in the beginning of the 1990s when they proved capable of bearing the title "immediate response forces" which mainly operate without great collateral damage, if the intelligence-security backup proved adequate for the requirements of these units. Over the course of the previous six years, core tasks concerning special combat action – antiterrorist, anti-commando, intelligence-reconnaissance, as well as tasks in the domain of counter-intelligence operations, actions involving psychological propaganda, participation in peace-keeping operations under the purview of a military contingent and in accordance with the decision of relevant state bodies – played a prominent role. This was practically initiated by the return of Serbia and Montenegro security forces to the ground safety zone in June 2001, where they presented pillars of anti-terrorist operation and displayed their professionalism, and partly their combat abilities as well. This initiative also presented the first military operation in the history of Yugoslavia in which the security forces were

историји Југославије у којој су снаге безбедности биле под врховном командом официра НАТО-а и Кфора. Тада су српски официри и официри НАТО-а заједно планирали и извели акцију уласка у све секторе Копнене зоне безбедности. Ти потези су ударили темеље војној сарадњи са алијансом. Прва могућност за већи ангажман појавила се у лето 2003. када се разматрала могућност да се наменски организовани противтерористички батаљон пошаље на шест месеци у Авганистан у мисију "Трајна слобода" – ОЕФ (Оператион Ендуринг Фреедом). Тај задатак показао се политички и стручно превише амбициозним. Уместо драматичног искорака у међународне мисије, Србија се одлучила на низ мањих корака који треба да доведу до циља – извоза безбедности, чиме би се показала зрелост и одговорност Београда.

Специјална бригада

"Плави пут 2004." на Ђердапу је била прва вежба коју су оружане снаге тадашње Војске Србије и Црне Горе извеле са државом која је пуноправна чланица НАТО-а. Сарадња са румунским оружаним снагама помогла је да се упозна и усвоји оперативна процедура, оперативно планирање, израде документи и концепти операције по стандардима НАТО-а. Предвиђене су још две војне вежбе Војске Србије са снагама НАТО-а у Бугарској и Мађарској, а у плану је крајем новембра и заједничка вежба наше армије са Националном гардом Охајо у Србији. До данас је развијена добра сарадња са командама специјалних снага оружаних снага Грчке и Италије као и интересовање специјалних оружаних снага Египта. У плану је ангажовање једног до три тима специјалне бригаде (тим се састоји од 10 до 12 људи) за офанзивне противтерористичке задатке, што подразумева дејства изван матичне територије.

Специјална бригада Војске Србије формирана је од припадника 63. падобранске бригаде, 72. специјалне бригаде, дела припадника противтерористичког одреда "Кобре" и дела 82. поморског центра и у миру броји око 1.000 припадника. Специјална бригада у свом саставу има извиђачко-диверзантски, противтерористички и падобрански батаљон. Потписани споразуми и уговори у вези са логистичком помоћи и транзитом трупа и војне опреме, заједничко деловање у решавању кризе на југу Србије и улазак војске у копнену зону безбедности и редовни контакти са представницима Кфора, укључење у регионалне иницијативе НАТО-а (СЕЕГРОУП, СЕЕЦАП И СЕЕЦХАНГЕ), сусрети у седишту алијансе у Бриселу, заједничке вежбе и обука са оружаним снагама држава алијансе – имаће позитиван утицај на интеграционе процесе у земљи.

Србија има висок рејтинг у НАТО-у, јер има важан стратешки положај у региону, велике војне резерве у наоружању и људству, одличне војне школе и војне кадрове, јаку војну индустрију и народ са високим борбеним моралом. Да ли ће се Србија активно укључити у глобални рат против тероризма, да ли ће искористити или пропустити шансу за јачање веза са новим савезницима који су је увели у Партнерство за мир – показаће време и државни органи Републике Србије.

under supreme command of NATO and KFOR officers. Serbian and NATO officers jointly planned and executed the action of entering all ground safety zone sectors. These steps and initiatives laid the foundations of military cooperation with the Alliance. The first opportunity for greater engagement appeared in the summer of 2003 when the possibility of deploying a specially-formed anti-terrorist battalion to Afghanistan for six months as a part of the 'Operation Enduring Freedom' (OEF). This task proved too ambitious both from the political and professional standpoint. Instead of making dramatic inroads into international missions, Serbia opted for undertaking a series of small steps leading up to the main goal – exporting security, by way of which the maturity and responsibility of Belgrade would be demonstrated and proven.

Special Brigade

The Blue road on Đerdap was the first manoeuvre which the armed forces of the then-Serbia and Montenegro army performed jointly with a full member state of NATO. Co-operation with Rumanian armed forces helped in becoming familiar with and adopting operational procedure and operational planning, drawing up operation documents and concepts in accordance with NATO standards. Two additional joint military manoeuvres of the Army of Serbia and NATO forces in Bulgaria and Hungary are envisaged, and a joint manoeuvre of our army and the National Guard of Ohio is planned to be performed in Serbia by the end of November.

Up to the present, good cooperation was developed with the commands of special armed forces of Greece and Italy, as well as generating the interest of special armed forces of Egypt. Engaging 1 to 3 Special Brigade Teams (each consisting of 10 to 12 people) for offensive anti-terrorist tasks is planned, which implies undertaking operations outside domestic territory.

Army of Serbia special brigade comprises members of the 63rd Parachute brigade, 72nd Special brigade, a section of the antiterrorist squad "The Cobras" and a section of the 82nd Naval centre, and in conditions of peace it numbers around 1000 members. The Special Brigade consists of reconnaissance-sabotage, anti-terrorist and parachute battalion. The signed agreements and conventions with regard to logistic assistance and the transit of troops and military equipment, joint action in resolving the crisis in the south of Serbia, the entrance of army into the ground safety zone and regular contact with KFOR representatives, joining NATO regional initiatives (SEEGROUP, SEECAP and SEECHANGE), meetings at the Alliance Headquarters in Brussels, joint manoeuvres and training with Alliance member states, shall all have an extremely positive effect on the integration processes in the country.

Serbia enjoys high ratings in the NATO, since it occupies an important strategic position in the region, prossessing huge military supplies with regard to arms and manpower, excellent military schools, a strong armament industry and a people with high combative morale. Whether Serbia will actively join the global war against terrorism, whether it will make use of or lose the opportunity for strengthening ties with new allies who introduced it into the Partnership for Peace – time and state bodies of the Republic of Serbia will show.

НАТО у уџбеницима историје

Право на информацију представља једно од базичних полазишта било да је реч о политичкој, економској, правној, еколошкој или било којој другој актуелној проблематици данашњице. Едукација едукатора неопходан је корак у расветљавању савремених токова, с обзиром на брзину промена у свету. НАТО алијанса представља најшири безбедносно-политички концепт данашњице. Његова редефинисана политика омогућила му је нову мировну улогу светских размера након урушавања биполарног поредка 1989. године, но НАТО уједно представља и велику непознаницу и предмет бројних спекулација, поготово на Балкану. О НАТО-у постоје врло штуре информације у уџбеницима историје које га представљају као војну организацију хладноратовског периода. У неким уџбеницима се, пак, о НАТО-у говори као о агресору који је бомбардовао СФРЈ и СРЈ. Приметно је и раздвајање савремених интегративних процеса, те се о Европској унији може пронаћи немерљиво више литературе него што је то случај са НАТО-ом. Губи се из вида да су то два паралелна процеса настала као пандан глобалним претњама и изазовима којима се ни једна држава не може самостално одупрети. Данас, остварена интеграција у лику ЕУ се ослања на бројне институције које теже даљој изградњи заједничке економске политике, формирању функционалне уније и доношењу устава, али и актуелном проширењу на Исток. НАТО се трансформисао од географски ограниченог војног савеза насталог као бедем против комунистичког света са истока и Варшавског пакта до војно-политичке организације прилагођене новим безбедносним изазовима данашњице која представља најшири концепт безбедности и има проширено дејство кроз мировне мисије широм света.

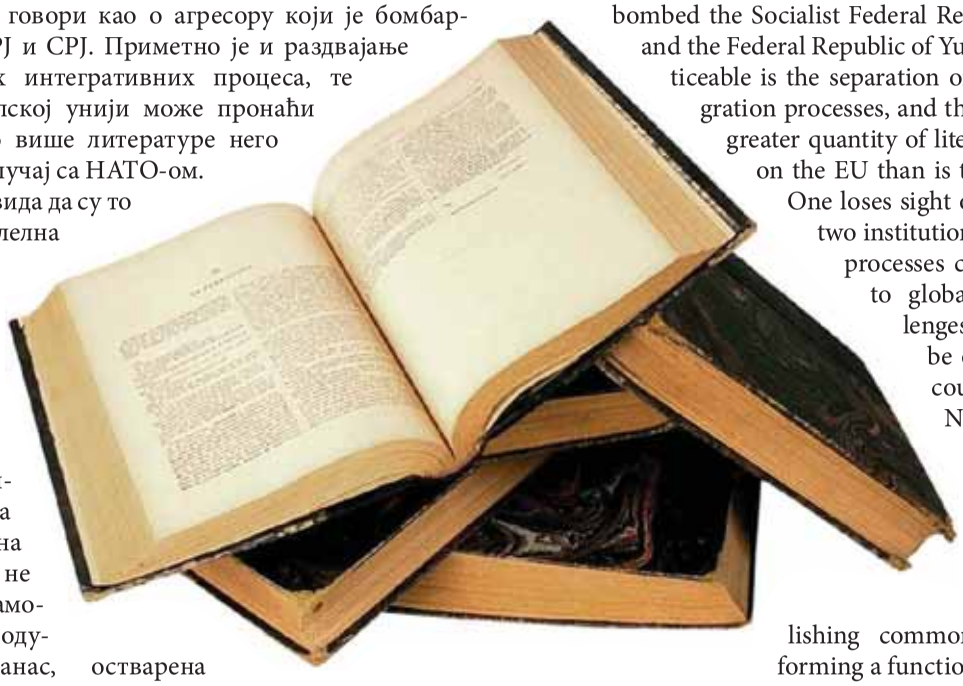

Значи, реч је о НАТО и ЕУ као два подударна чиниоца моћи у којима активно суделују све развијене земље

The right to information represents one of the basic postulates regardless of whether the subject matter involves political, juridical, ecological or any other current issue of the present day. Taking into consideration the accelerated pace of changes in the world, educator training is an essential step in illuminating contemporary trends. NATO Alliance represents the broadest security – political concept nowadays. Its redefined policy has enabled a new peacekeeping role on a global scale, following the collapse of the bipolar system in 1989. However, NATO also presents a great mystery as well as the object of numerous of speculations, especially in the Balkans. In history textbooks there is some extremely concise information, which presents it as a military organization from the cold war period. But in other textbooks NATO is referred to as the aggressor which bombed the Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the Federal Republic of Yugoslavia. What is noticeable is the separation of contemporary integration processes, and thus an immeasurably greater quantity of literature can be found on the EU than is the case with NATO. One loses sight of the fact that these two institutions imply two parallel processes created as a pendant to global threats and challenges which are unable to be opposed by any one country individually. Nowadays, accomplished integration in the form of the EU relies on numerous institutions which aspire to continue establishing common economic policy, forming a functional union and adopting a constitution, but also strive for the ongoing expansion to the East. NATO has transformed from being a geographically restricted military alliance, created as a stronghold against the communist world from the east and the Warsaw Pact, to a military-political organization adjusted to the new security challenges of the present day, which incorporates the broadest concept of security and expanded operational power in peacekeeping missions throughout the world.

Therefore, NATO and the EU are viewed as two analogous power agents in which all developed countries from the Euro-Atlantic region participate with a tendency of further expansion to incorporate other regions as well. Hence, we are referring to a compatible concept of Euro-Atlantic in-

NATO in history textbooks

евро-атлантског подручја са даљом тенденцијом ширења и на друге регионе. Отуда говоримо о компатабилном појму евро-атлантских интеграција.

Нато у уџбеницима историје - напори и резултати назив је четрнаестог Међународног форума професора историје одржаног у Сегедину од 28. до 30. марта 2007. године у организацији Центра за сигурносну политику Сегедин. Атлантски савет Србије је на скупу представљао цивилни сектор из Србије на позив Факултета политичких наука у Београду који традиционално доприноси овом значајном догађају кроз учешће студената ФПН и Филозофског факултета, катедре за историју, као и младих, амбициозних професора историје из градова Србије.Циљ скупа био је сагледавање и изналажење начина како НАТО и цивилни сектор могу помоћи професорима историје да презентују и прикажу данашње комплексне безбедносне претње и изазове, као и доприноса историчара на плану пружања информација о томе шта НАТО данас јесте и каква је његова улога у решавању криза и обезбеђењу мира у свету.

Историја је суптилна наука која се бави прошлошћу, драгоцена је за разумевање прилика у садашњости и креирање визије будућности. Земље Балкана улажу напоре за превазилажење туробне прошлости која им служи као опомена за садашња и будућа поколења. Но сви они имају право на своју посебност у оквиру новог, мирољубивог Балкана. За писање једне свеобухватне историје Балкана је, међутим, неопходно је утврдити историјске изворе - само су неке од идеја које су се могле чути у оквиру Форума угледних историчара Балкана.

Сигурност и безбедност нису Богом дана ствар. НАТО је, рецимо, пружио Мађарској безбедносни кишобран. Данас се земље прикључују НАТО-у да би се одбраниле од тероризма, јер НАТО може спровести мисије било где у свету а не само у евро-атлантском подручју, рекао је г-дин Жолт Рабаи координатор за Западни Балкан при НАТО-у и представник Одељења за јавну дипломатију НАТО-а.

Као кључне спољнополитичке циљеве Мађарске амбасадор г-дин Бела Сзомбати је навео дубље интеграције Мађарске у ЕУ и НАТО, даље присуство Мађарске у решавању криза као што је Афганистан и кризе на Балкану, као и пружање подршке евро-атлантском интегрисању суседних земаља које још нису део тих токова, уз нагласак на регионалној сарадњи и заједничким напорима.

Јелена Јеличић

tegrations.

"NATO in history textbooks – efforts and results" is the title of the 14th International Forum of History Professors held in Segedin, from March 28th-30th, 2007 and organized by the Segedin Security Policy Centre. At the invitation of the Belgrade Faculty of Political Sciences, the civil sector in Serbia was represented by the Atlantic Council of Serbia, which traditionally contributes to this significant event through the participation of students from the Faculty of Political Sciences, the Faculty of Philosophy, Department of History, as well as young, ambitious history professors from various towns throughout Serbia. The aim of the convention was to perceive and find different ways in which NATO and the civil sector could aid history professors in presenting and demonstrating current complex security threats and challenges, as well as the contribution of historians in providing information on what NATO presents today and on its role in crisis management and resolution, as well as in providing world peace.

History is a subtle science dealing with the past, precious for understanding the present circumstances and creating a vision of the future. The Balkan countries are investing all their efforts into overcoming the dismal past which is used as a warning for existing and future generations. Nevertheless, all of them have a right to their distinctiveness and singularity within a new and peaceable Balkans. However, for writing a comprehensive history of the Balkans it is necessary to determine historical sources – all these are just a few of the ideas which could be heard on the Forum of prominent historians of the Balkans.

Safety and security are not a God given right. For instance, NATO provided a security umbrella for Hungary. Nowadays countries join NATO so as to defend themselves from the threat of terrorism, since NATO can conduct missions anywhere in the world, not only in the Euro-Atlantic region, said Mr Zolt Rabai, NATO Coordinator for Western Balkans and the representative of NATO Public Diplomacy Division.

As Hungary's key foreign policy aims Ambassador Bela Szombati cited further integrations of Hungary into the EU and NATO, continued presence of Hungary in the process of resolving crisis, such as the situation in Afghanistan and Balkan crisis, as well as providing support to the neighbouring countries, which are still not a part of this trend, in their process of Euro-Atlantic integrations, with emphasis placed on regional cooperation and joint efforts.

Jelena Jeličić

ПРАВО на живот

Пише: др Дарко Маринковић*

Различити теоријски и практични приступи безбедности у савременом друштву имају један неспоран заједнички именитељ – а то је право на живот. Кроз целу историју, право на живот представља основну вредност и темељ друштвеног уредјења, правних, моралних и свих других друштвених норми. То је истовремено природно право, један од темеља биолошког опстанка људске врсте, али и основно људско, друштвено право, заштићено свим међународним политичким документима, кроз познату формулацију да се сви људи рађају слободни и једнаки, као и мешународним и националним правним поретком. Значај овог права проистиче из једноставне чињенице да целокупни корпус људских права, која представљају цивилизацијску тековину савременог доба, немају смисао и фактички се не могу остварити без права на живот.

Извесно је да право на живот, осим своје суштинске одреднице у свим епохама, у савременом добу , има знатно шири и сложенији садржај. Наиме, право на живот, у складу са цивилизацијским тековинама савременог доба, не може да се сведе само на физичку заштиту људског живота, у смислу да нике нема право да угрози или одузме живот другом људском бићу. вЦивилизацијска достигнућа савременог доба условила су подизање свих стандарда, што значи да право на живот у савременом добу подразумева право на достојанствен живот. Предуслов достојанственог живота су основна људска права – право на слободу кретања, слободу избора занимања, слободу избора места становања слободу радјања и подизања деце и др. То подразумева организовано и ефикасно супротстављање свим облицима дискриминације, који угрожавају наведе и друге људске слободе и права.

Такодје је неспорно да се право на достојанствен живот не може остварити у условима сиромаштва, незапослености, болести, социјалне несигурности, страха од будућности, страха за будућност и перспективу сопствене деце и нових генерација у целини. Другим речима, право на достојанствен живот у савременом добу не може се остварити без права на рад. Право на рад се у модерним системима економске и политичке организације друштва остварује запослењем, или реалном могућношћу покретања и водјења сопствене економске активности. При томе, запослење или сопствена економска активност треба да обезбеди пристојну зараду, од које радник и његова породица могу пристојно и социјално безбедно да живе.

Очигледно је да су у функционални ланац повезани право на достојанствени живот, право на рад, право на запослење и право на пристојну зараду. Томе, у савременом добу треба додати и систем социјалне заштите. НИ једно од наведених права не може се остваривати појединачно, већ само у целини.

By Darko Marinković Ph.D*

Various theoretical and practical approaches to security in contemporary society have one indisputable common denominator – ant that is the right to life. From a historical standpoint, throughout the history of human society the right to life has presented the basic value and the cornerstone of social structure, judicial, ethical and all other social norms. It is simultaneously a natural right, one of the foundations of the biological survival of humankind, as well as a basic human, social right, protected by all international political documents under the well-known formulation that all people are born free and equal, and by the international and national legal order. The significance of such a right stems from the simple fact that the entire corpus of human rights, which present a modern age civilization inheritance, does not have any sense and is virtually impossible to exercise without the right to life.

It is certain that, apart from its essential determinant in all epochs, the right to life has a considerably broader and more complex content. Namely, in accordance with the modern age civilization inheritance, a right to life cannot be narrowed down to mere physical protection of human life, meaning that no one has the right to endanger or take away the life of another human being.

Civilization achievements of the contemporary age have caused the boost of all standards, which means that the right to life in the modern age incorporates the right to a dignified life. The prerequisite of dignified life are basic human rights – the right to freedom of movement, the freedom to choose one's occupation, the freedom to choose a place of residence, the freedom to give birth and raise children, and so on. This implies organized and efficient opposition to all forms of discrimination which endanger the aforementioned and other human freedoms and rights.

It is also indisputable that the right to a dignified life cannot be exercised in conditions of poverty, unemployment, illness, social insecurity, fear of the future, fear for the future and perspective of our own children and the new generations as a whole. In other words, the right to a dignified life in the contemporary age cannot be exercised without the right to work. In the modern systems of economic and political organization of society, the right to work is realized through employment or a realistic possibility of starting up and running one's own economic activity. Apart from that, the employment or personal economic activity should provide decent earnings, by means of which the worker and his family can have a decent and socially secured life.

It is obvious that the right to a dignified life, the right to work, the right to employment and the right to decent earnings are linked into a functional chain. In modern times, the social security system should be added to this as well. None of the mentioned rights can be exercised individually, but only as a whole.

THE RIGHT to life

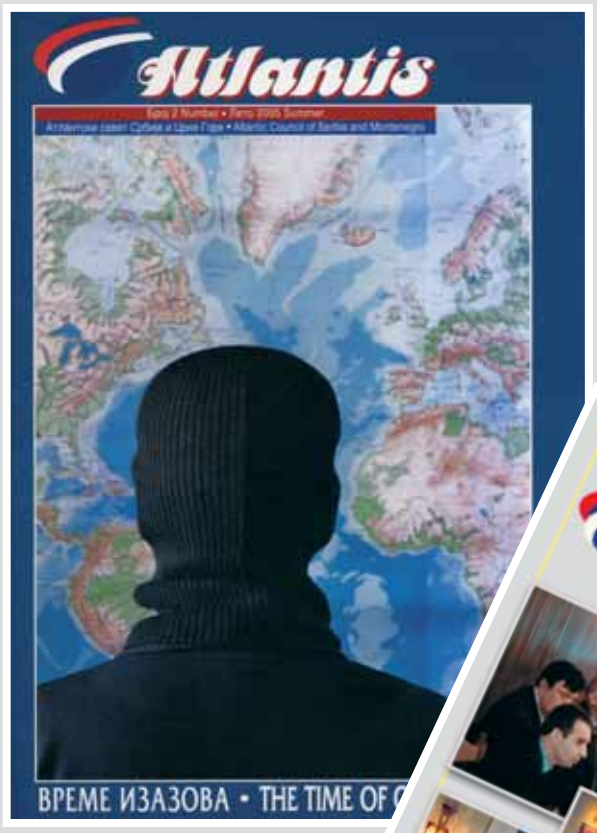
Atlantis
ВРЕМЕ ИЗАЗОВА • THE TIME OF

Atlantis
OF INTEGRATIONS

Atlantis
Атлантски савет Србије - Atlantic Council of Serbia
Пет година Атлантског савета
Five years of the Atlantic Council
Специјално издање
Special edition

Атлантски савет Србије и Црне Горе - Atlantic Council of Serbia and Montenegro
Престоница ЧИНОВНИКА
The capital of CLERKS
Predrag Bubalo

Број 4 Number
Atlantis
Србије и Црне Горе - Atlantic Council of Serbia and Montenegro
У зачараном кругу
In the vicious cycle
Велика мала држава
A Very Big Small Country

Atlantis